

ผลการวิจัยและวิจารณ์

การตรวจวัดระดับความเข้มข้น O_3 และ precursors (NO_x และ NMHC) ในบรรยากาศ ได้ทำการตรวจวัดตัวอย่างทั้งในบริเวณคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาฯ และตามจุดต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานคร ข้อมูลบางส่วนได้จากการเก็บรวบรวมโดยหน่วยงานอื่น ดังที่กล่าวมาแล้ว

4.1 ผลการวิเคราะห์ความเข้ม UV ในบริเวณคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาฯ

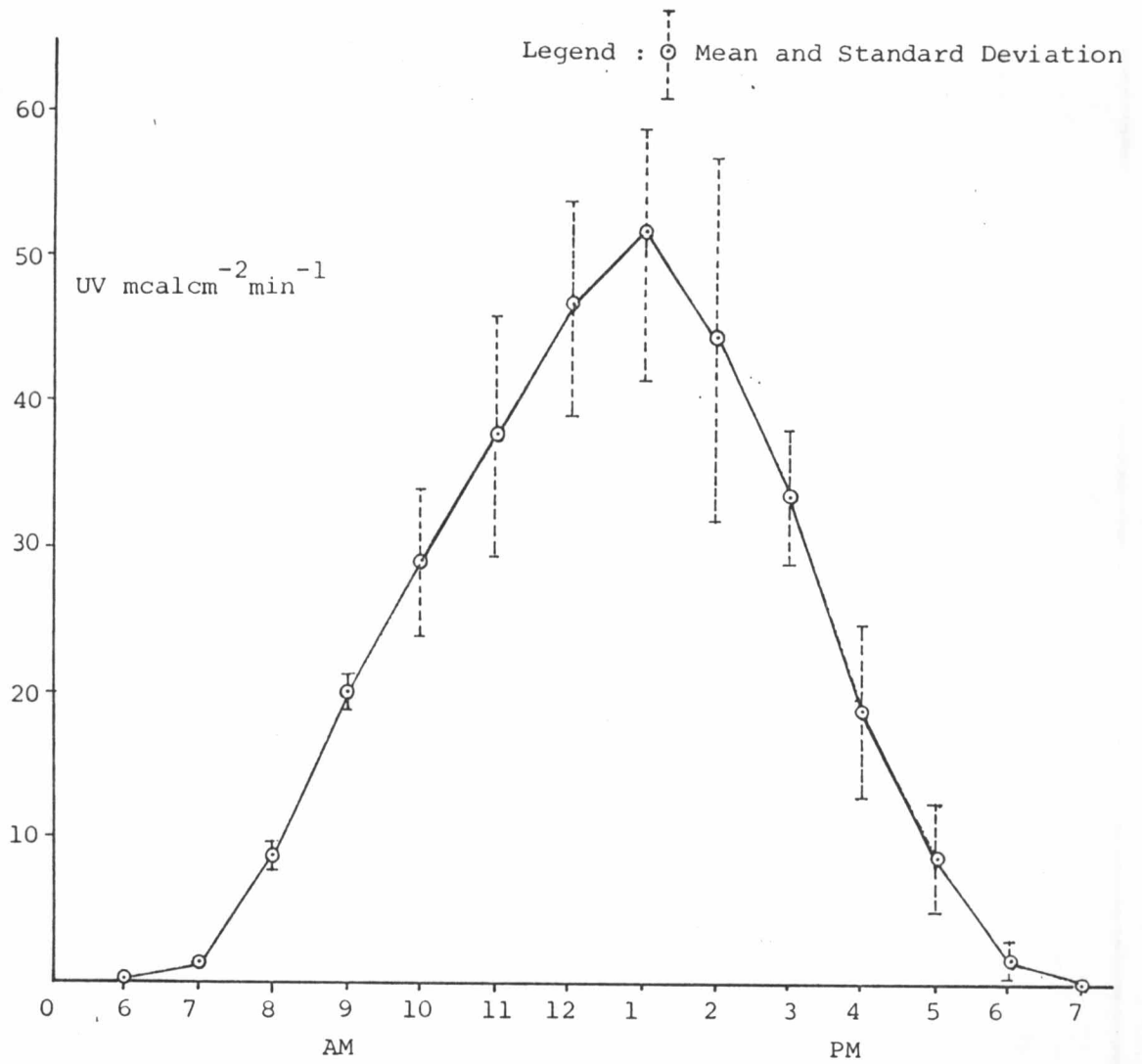
จากผลการตรวจวัดความเข้ม UV ในระหว่างวันที่ 17 ต.ค. 29 - 29 ธ.ค. 29 ได้ผลดังรูปที่ 4.1 - 4.4 (ตาราง ก.1 - ก.4 ในภาคผนวก ก.) จะเห็นได้ว่าระดับความเข้ม UV จะเกิดขึ้นเวลา 7.00 น. - 8.00 น. ซึ่งเป็นเวลาที่เริ่มมีแสงอาทิตย์ มีค่าสูงสุดเวลา 12.00 น. - 13.00 น. และจะเป็นศูนย์เวลา 18.00 น. - 19.00 น. ซึ่งเป็นเวลาที่ไม่มีแสงอาทิตย์ ระดับความเข้ม UV สูงสุดที่ตรวจวัดได้ประมาณ $60 \text{ mcal cm}^{-2} \text{ min}^{-1}$ ซึ่งขึ้นอยู่กับความเข้มของแสงอาทิตย์ ปริมาณมลสารในบรรยากาศ และอื่น ๆ

4.2 ผลการวิเคราะห์ความเข้มข้น O_3 ในกรุงเทพมหานคร

การศึกษาความเข้มข้น O_3 ในบรรยากาศ แยกเป็นการศึกษาในบริเวณคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาฯ และภายนอกซึ่งจะวิเคราะห์ได้ดังนี้

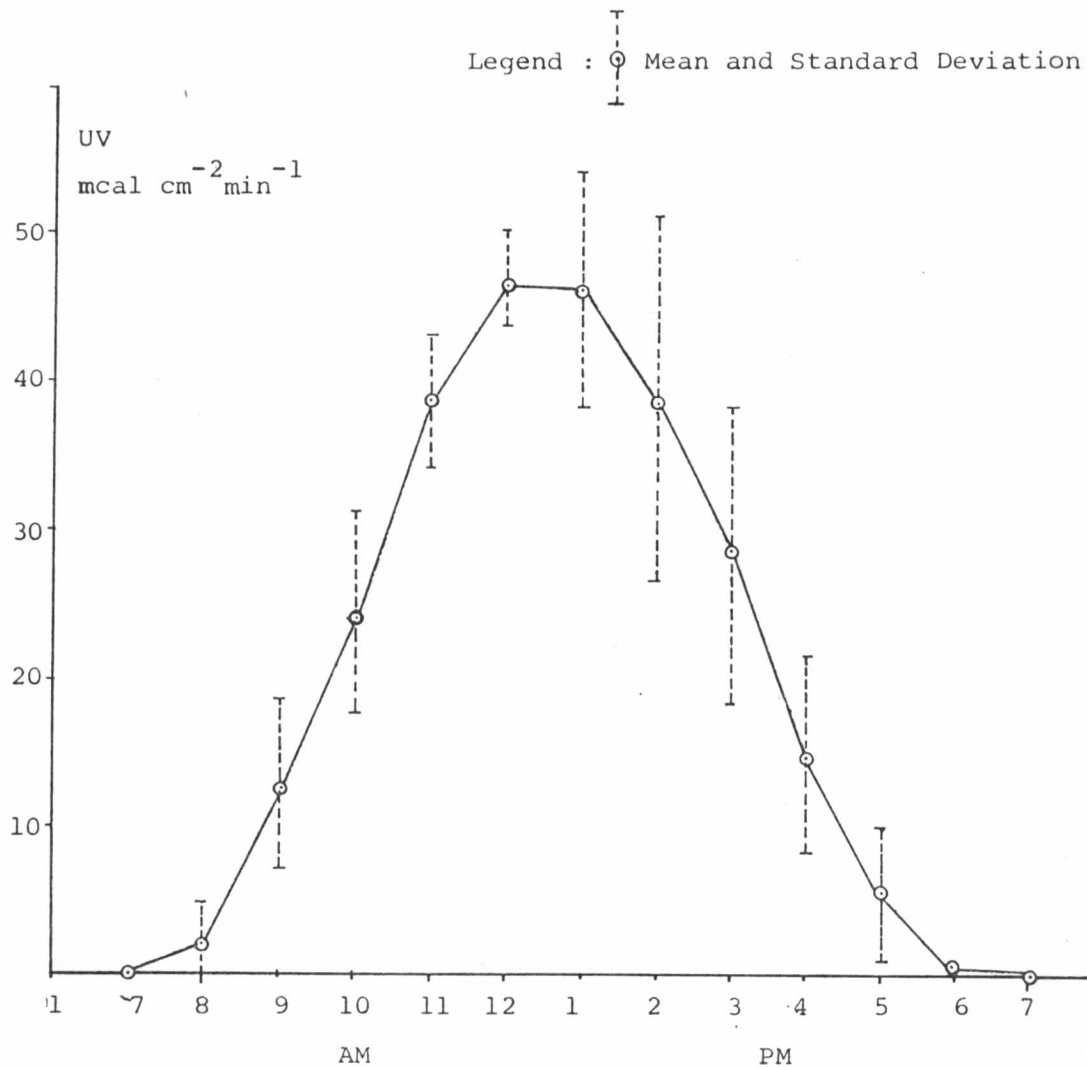
4.2.1 การเปลี่ยนแปลงระดับความเข้มข้นตามเวลาของวัน

ผลการตรวจวัดในบริเวณคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาฯ และ สวล. ตั้งแต่ 2 พ.ค. 26 - 20 มิ.ย. 26, 23 - 29 ต.ค. 27 และ 18 - 29 ธ.ค. 29 จะได้ค่าเฉลี่ยความเข้มข้น O_3 กับเวลา ดังรูปที่ 4.5 - 4.10 (ตาราง ก.5 - ก.7 ในภาคผนวก ก.) จากกราฟ ความเข้มข้น O_3 เกิดในตอนกลางวัน และมีค่าเป็นศูนย์ในตอนกลางคืน ซึ่งชี้ให้เห็นว่าความเข้มข้น O_3 ในกรุงเทพมหานครเป็นผลมาจากปฏิกิริยาโฟโตเคมีคัล ซึ่งได้พลังงานจากแสงอาทิตย์ ระดับความเข้มข้นสูงสุดจะเกิดประมาณเวลา 12.00 น. - 13.00 น. ซึ่งเป็นเวลาที่มี

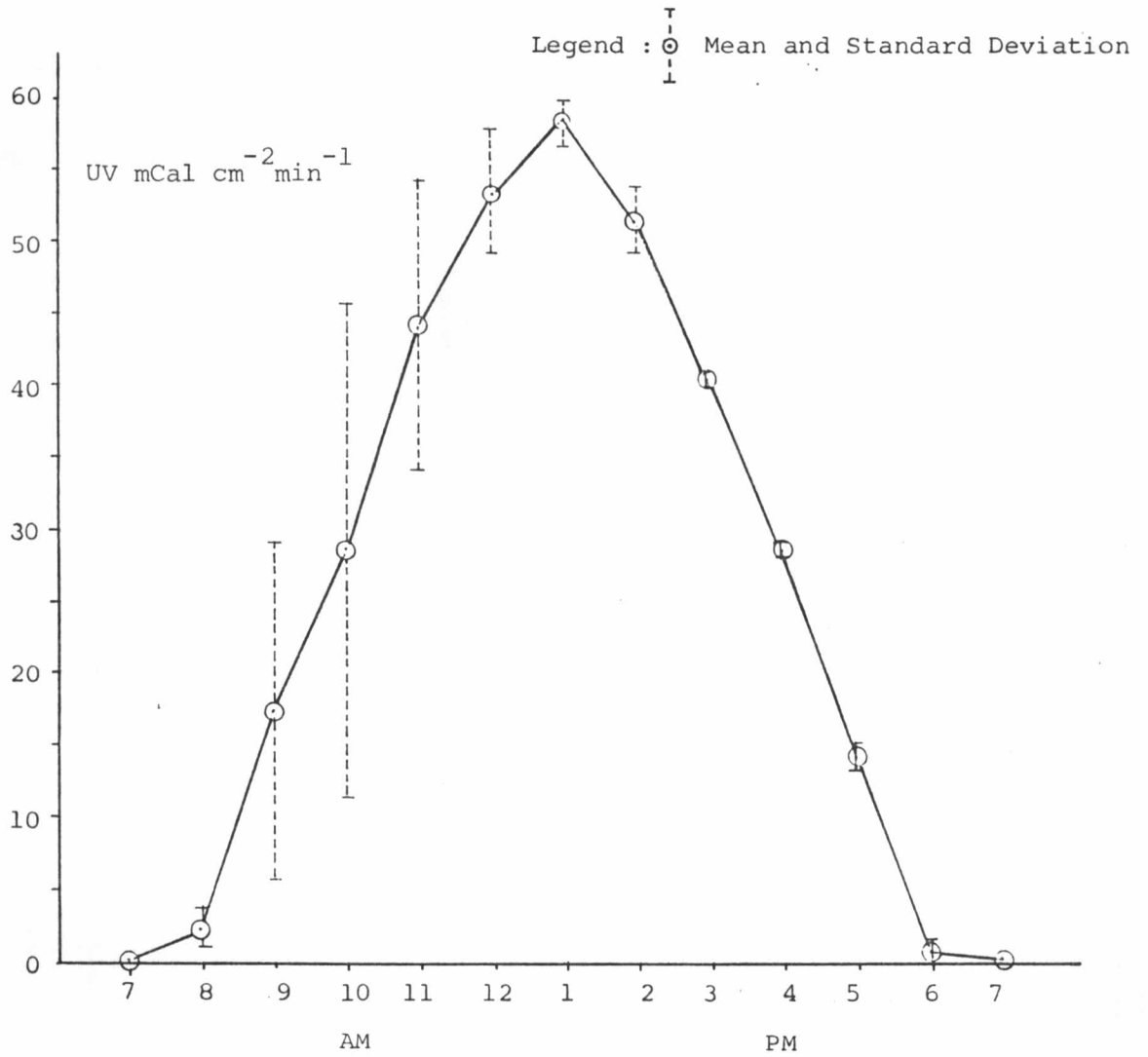
รูปที่ 4.1 แสดงค่า UV เฉลี่ยในหนึ่งชั่วโมงกับเวลา (17 - 22 ต.ค.29)

ที่มา : จากการตรวจวัด บริเวณคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาฯ

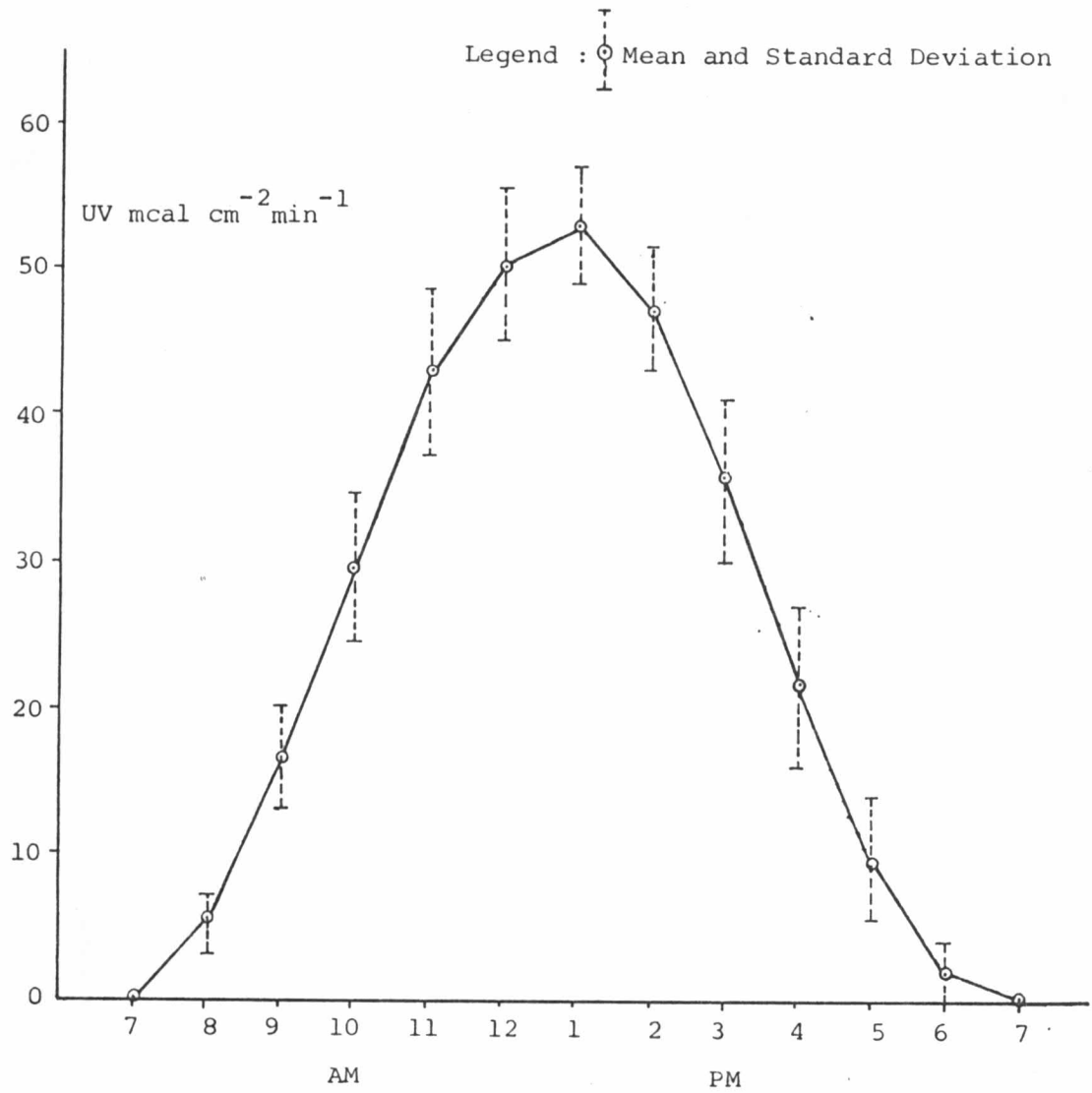
รูปที่ 4.2 แสดงค่า UV เฉลี่ยในหนึ่งชั่วโมง กับเวลา (3 - 10 พ.ย.29)

ที่มา : จากการตรวจวัด บริเวณคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาฯ

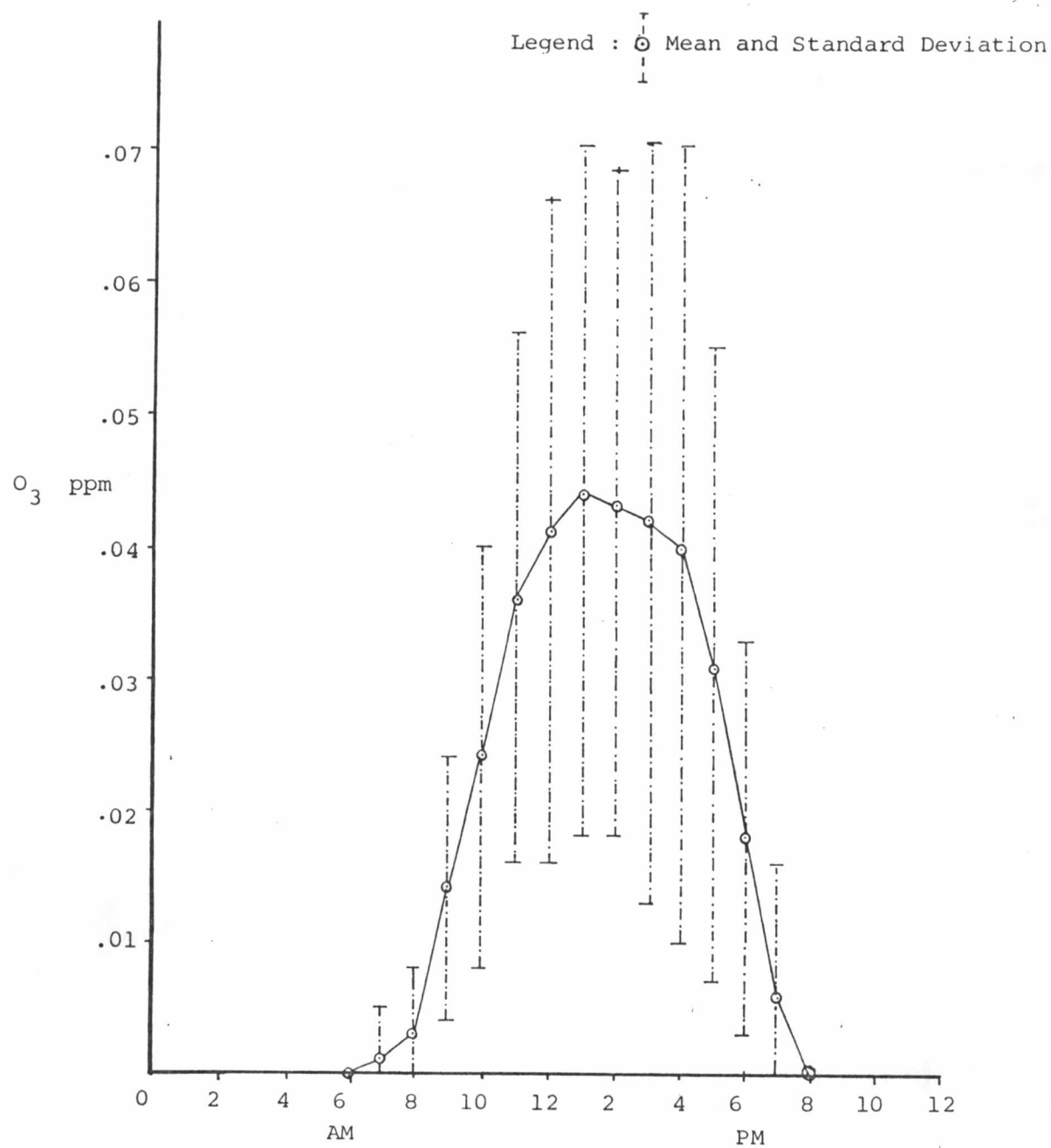
รูปที่ 4.3 แสดงค่า UV เฉลี่ยในหนึ่งชั่วโมงกับเวลา (18 - 20 พ.ย. 29)

ที่มา : จากการตรวจวัด บริเวณคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาฯ

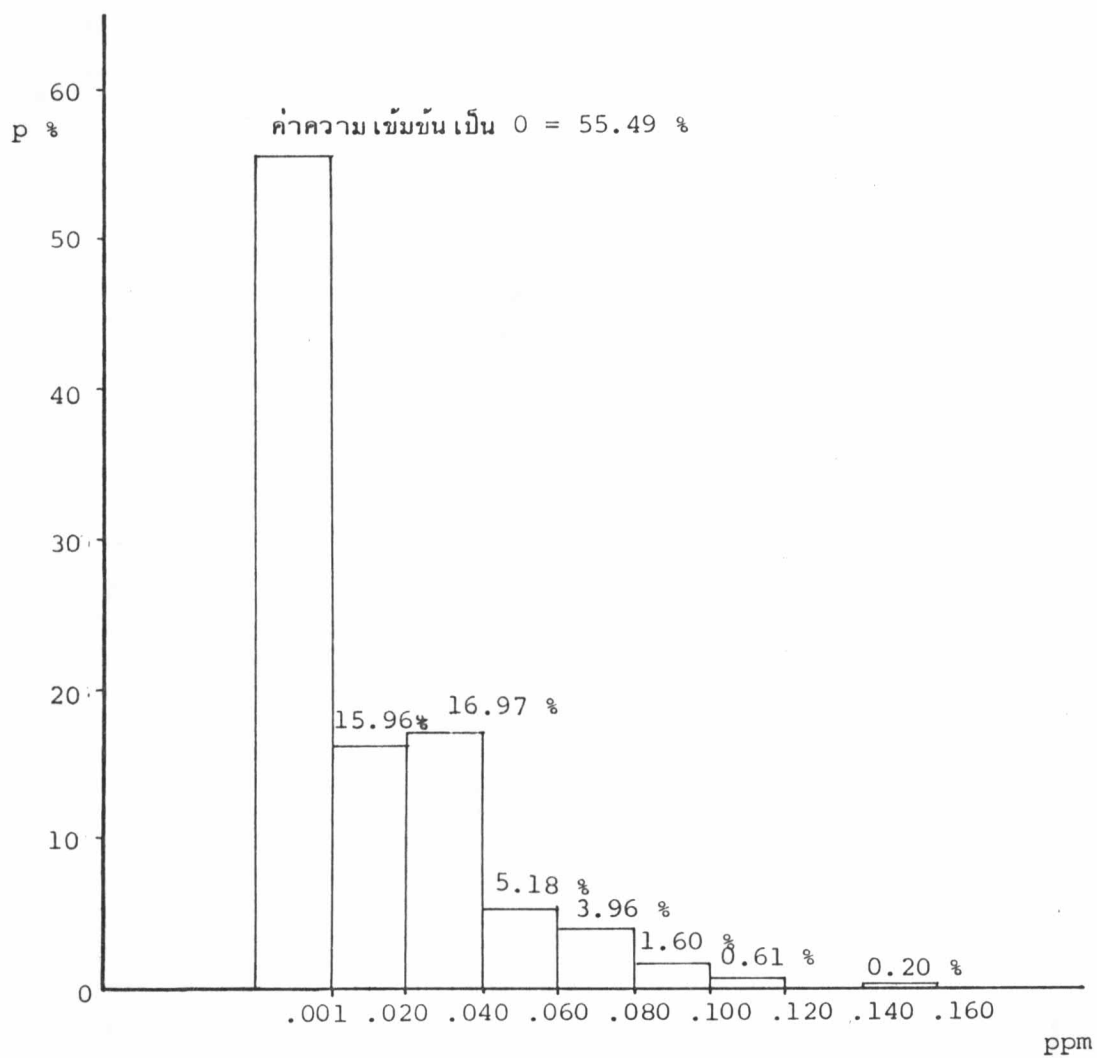
รูปที่ 4.4 แสดงค่า UV เฉลี่ยในหนึ่งชั่วโมงกับเวลา (18 - 29 ธ.ค.29)

ที่มา : จากการตรวจวัด บริเวณคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาฯ

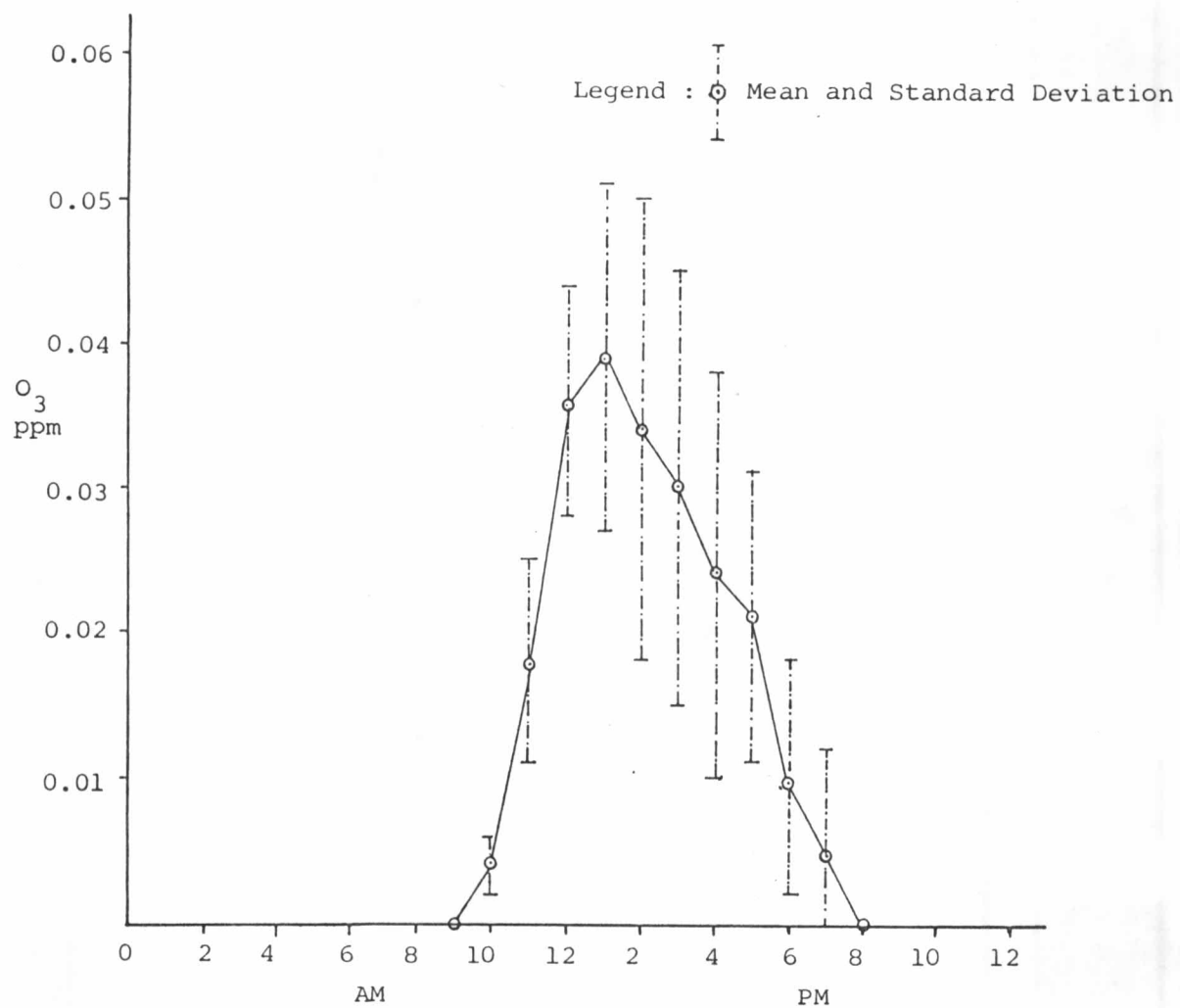
รูปที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ยความเข้มข้น O₃ กับเวลา (2 พ.ค.26 - 20 มิ.ย.26)

ที่มา : ข้อมูลการวัดของ สวล. บริเวณสถานีตรวจวัดอากาศสามเสน

รูปที่ 4.6 แสดง Probability O₃ (2 พ.ค.26 - 20 มิ.ย. 26)

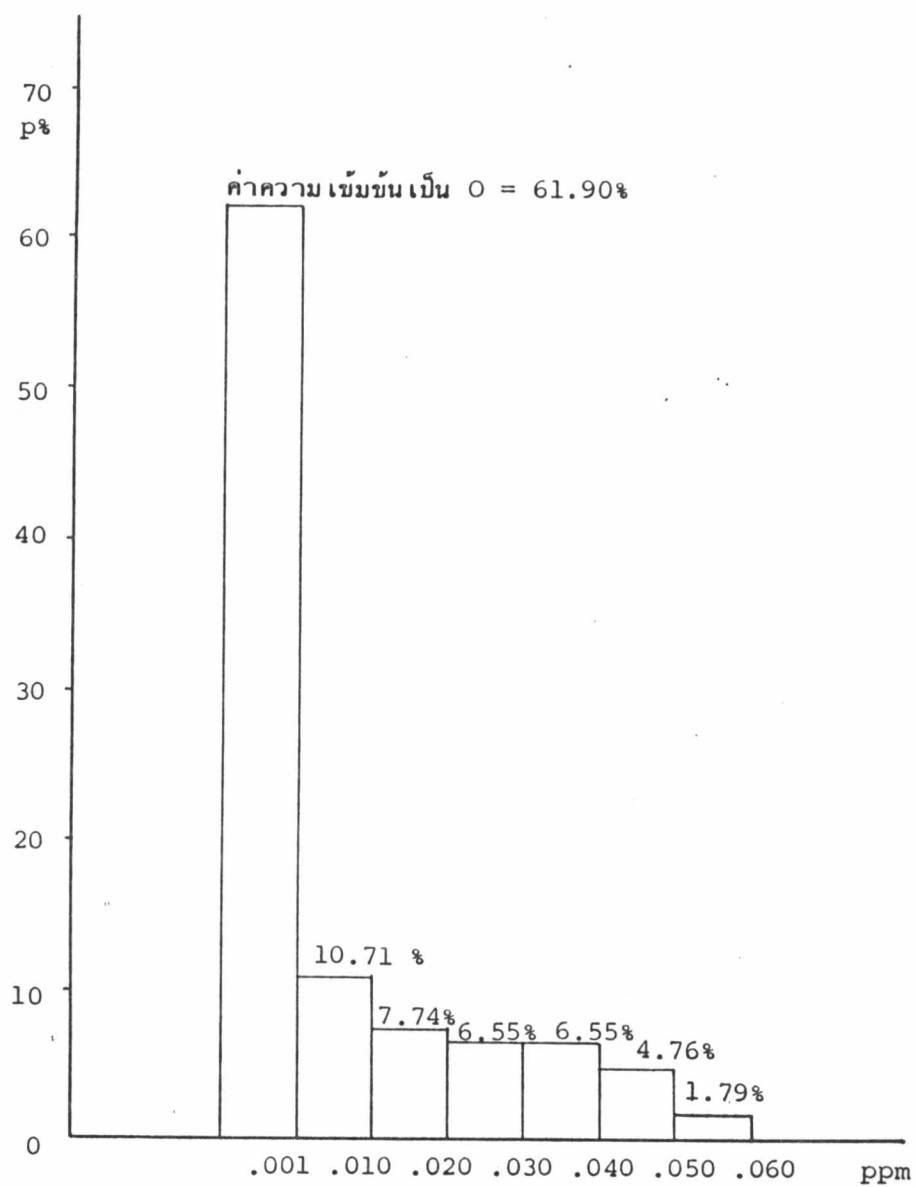
ที่มา : ข้อมูลการวัดของ สวส. บริเวณสถานีตรวจวัดอากาศสามเสน

รูปที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ยความเข้มข้น O₃ กับเวลา (23 - 29 ต.ค. 27)

ที่มา : จากการตรวจวัด บริเวณคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาฯ

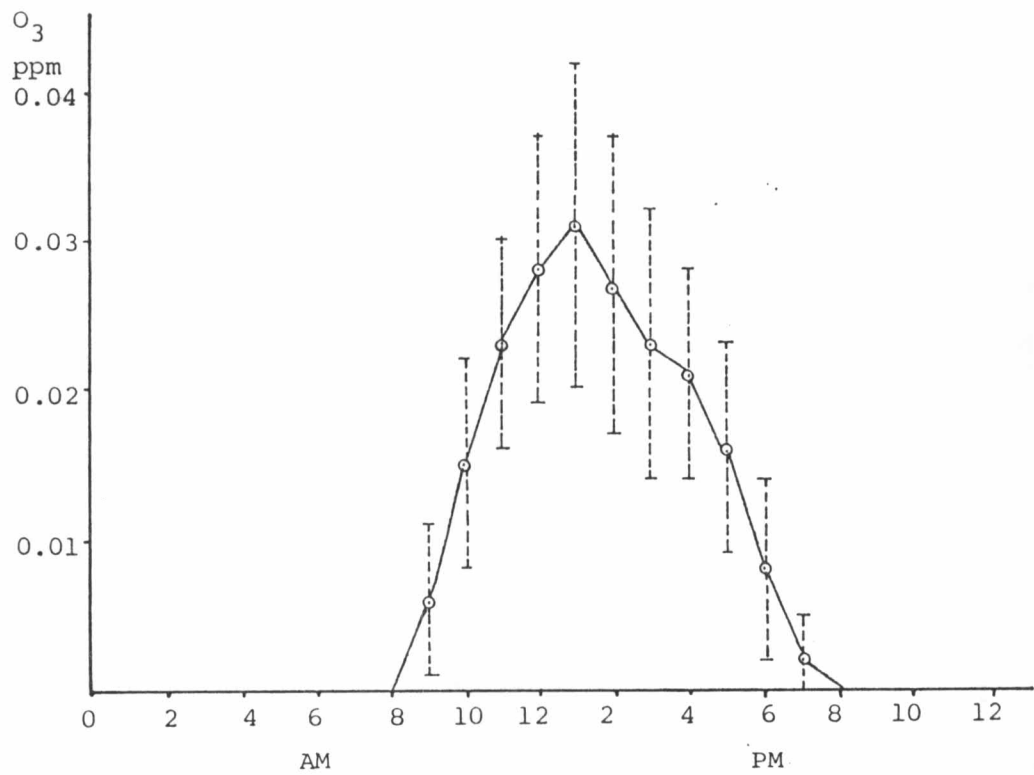

รูปที่ 4.8 แสดง Probability O_3 (23 - 29 ต.ค.27)

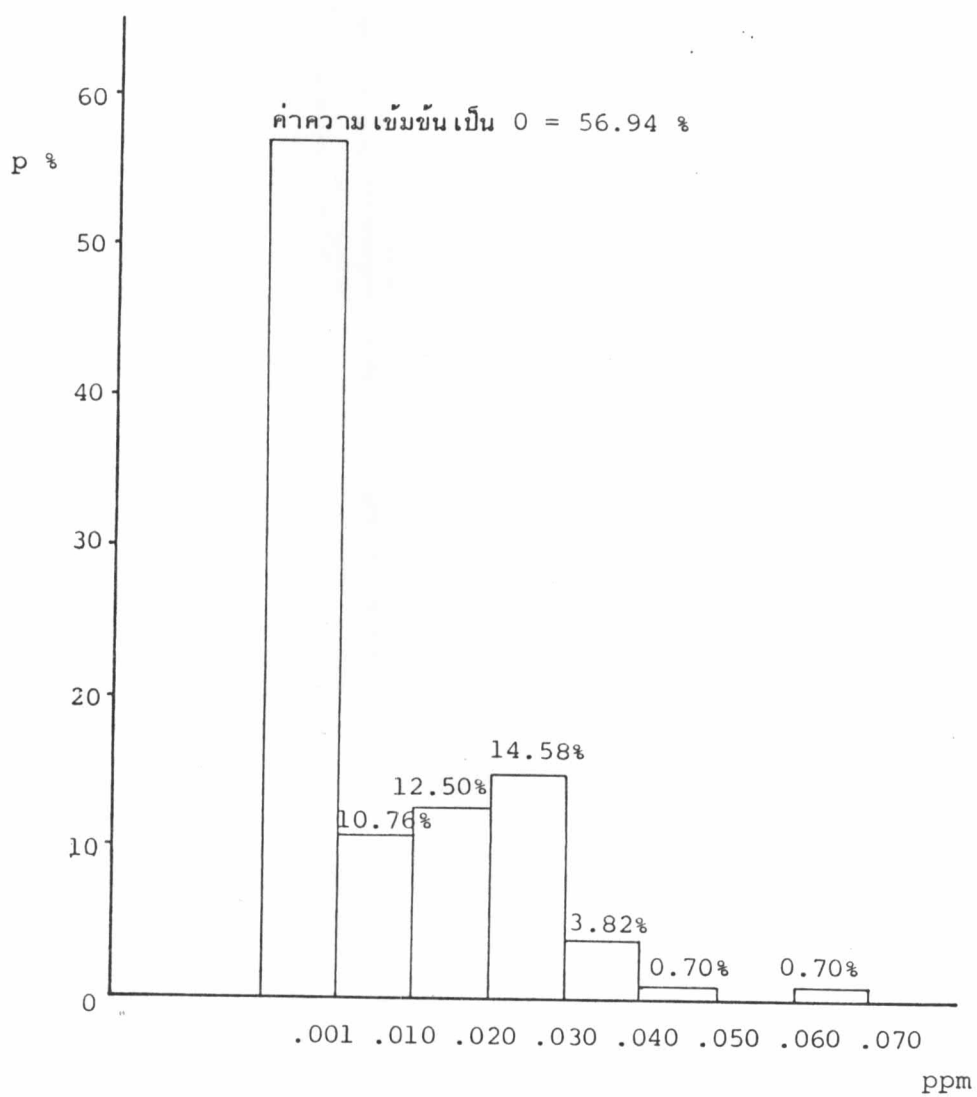
ที่มา : จากการตรวจวัด บริเวณคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาฯ

Legend : $\circ$ Mean and Standard Deviation

รูปที่ 4.9 แสดงค่าเฉลี่ยความเข้มข้น O₃ กับเวลา (18 - 29 ธ.ค. 29)

ที่มา : จากการตรวจวัด บริเวณคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาฯ

รูปที่ 4.10 แสดง Probability O_3 (18 - 29 ธ.ค.29)

ที่มา : จากการตรวจวัด บริเวณคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาฯ

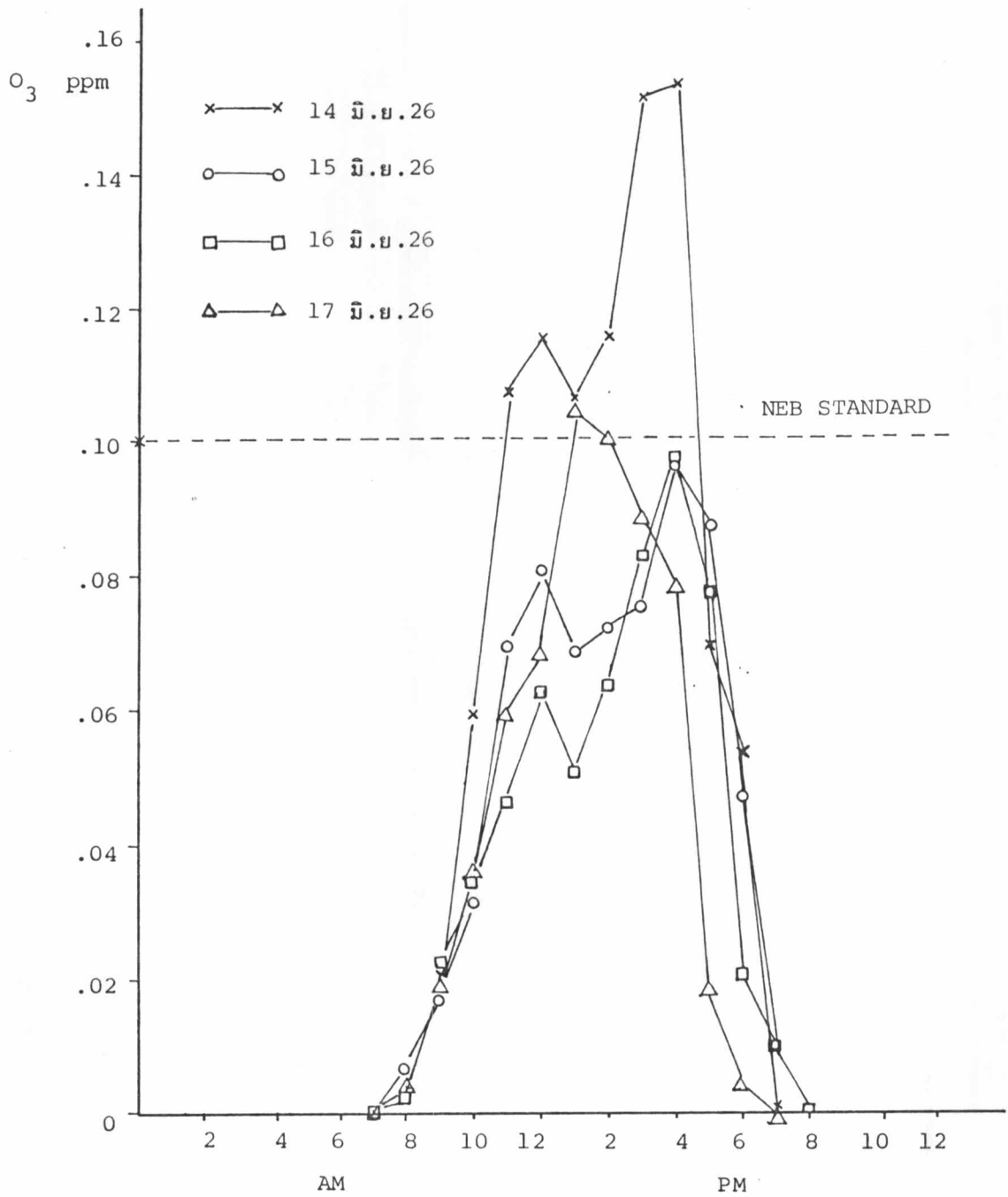
ความเข้ม UV สูงสุด และระดับความเข้มข้น O_3 ที่เกิดขึ้นในวันที่มีความเข้มสูง เช่น วันที่ 14 - 17 มิ.ย. 26 ที่ สวล. มีค่าเท่ากับ 0.154, 0.097, 0.098 และ 0.105 ตามลำดับ ดังรูปที่ 4.11 (ตาราง ก.5 ในภาคผนวก ก.) ซึ่งมีค่าเกินมาตรฐานกำหนด 1 วัน คือ ในวันที่ 14 มิ.ย. 26 และจากกราฟจะสังเกตเห็นว่าเกิดค่าเฉลี่ยในช่วงโมงสูงสุดอีกครั้งหนึ่งเวลา 15.00 น. - 17.00 น. ซึ่งเป็นผลมาจาก precursor ในเวลากลางวันและลมสงบ ค่าที่มีโอกาสเกิดขึ้นมากจะอยู่ระหว่าง 0.01 - 0.03 ppm จากการตรวจวัดระดับความเข้มข้น O_3 ในปี 2526 ที่ สวล. มีระดับความเข้มข้นสูงกว่าที่ตรวจวัดในบริเวณคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี 2527 และ 2529 เป็นเพราะตรวจวัดต่างเวลา สถานที่และฤดูกัน ไม่สามารถนำผลมาวิเคราะห์หาสาเหตุได้

4.2.2 ระดับความเข้มข้นเฉลี่ยในพื้นที่ต่าง ๆ

จากการศึกษาได้กำหนดจุดต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานคร เพื่อตรวจวัดดังรูปที่ 4.12 รายชื่อดังตารางที่ 4.1 จะทำการตรวจวัดจากใจกลางกรุงเทพมหานครออกไปในทิศทางใต้ลมประจำฤดู ได้ค่าต่าง ๆ ดังตารางที่ 4.2 เมื่อนำระดับความเข้มข้น O_3 แสดงในรูปสัดส่วนบนแผนที่กรุงเทพมหานคร ดังรูปที่ 4.13 เพื่อช่วยในการพิจารณา จะเห็นว่าระดับความเข้มข้น O_3 ที่เกิดขึ้นสูงสุดในทิศทางใต้ลมที่ห่างออกไปจากใจกลางกรุงเทพมหานคร และจากการตรวจวัดความเข้มข้น O_3 ของจุด 17, 18, 19, 20, 40 และ 42 ได้ระดับความเข้มข้น ดังตารางที่ 4.3 เมื่อเปรียบเทียบระดับความเข้มข้นสูงสุดตามเวลาของจุดต่าง ๆ จะเห็นว่าระดับความเข้มข้นสูงสุด O_3 จะเปลี่ยนแปลงตามเวลา และตามจุดที่มีระยะห่างออกไปจากใจกลางกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นผลมาจากการพัดพา O_3 และ precursor ของลม เมื่อเปรียบเทียบระดับความเข้มข้น O_3 ที่จุดเดียวกัน จะเห็นว่า มีค่าสูงสุดในเวลากลางวัน ซึ่งเป็นผลมาจากความเข้ม UV ดังกล่าวมาแล้ว จากการสำรวจจะระดับความเข้มข้น O_3 ยังไม่เกินมาตรฐานกำหนด

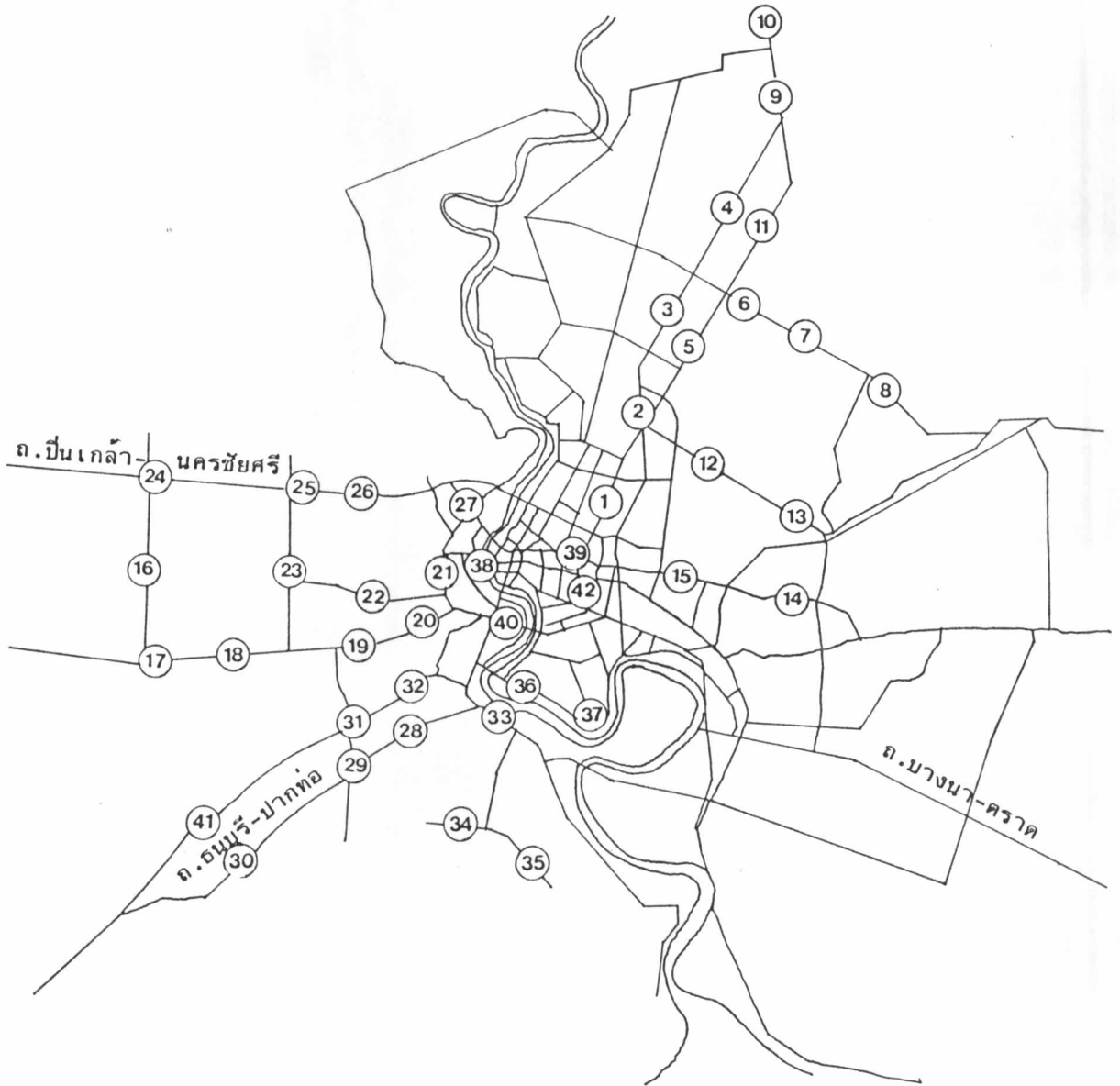
4.3 ระดับความเข้มข้น O_3 ที่เปลี่ยนแปลงกับระยะห่างจากบริเวณคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ระดับความเข้มข้น O_3 ในเวลากลางวัน ดังตารางที่ 4.2, 4.3 กับระยะห่างจากบริเวณคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงจุดต่าง ๆ ได้จากการวัดในแนวตรงตามแผนที่กรุงเทพมหานคร แสดงไว้ในตารางที่ 4.4 เราสามารถหาความสัมพันธ์ได้คือ

รูปที่ 4.11 แสดงความเข้มข้น O₃ กับเวลา ในวันที่มีค่าสูง (14 - 17 มิ.ย.26)

ที่มา : ข้อมูลการวัดของ สวล. บริเวณสถานีตรวจวัดอากาศสามเสน

สัญลักษณ์

① จุดเก็บตัวอย่างที่ 1

รูปที่ 4.12 แผนที่กรุงเทพมหานคร แสดงถนนและจุดเก็บตัวอย่าง

ตารางที่ 4.1 รายชื่อจุดเก็บตัวอย่าง ดังแสดงในรูปที่ 4.12

1.	ถนนพหลโยธิน	ตรงข้ามธนาคารกสิกรไทย สำนักงานใหญ่
2.	ถนนวิภาวดีรังสิต	ตรงข้ามห้าง เซ็นทรัล ลาดพร้าว
3.	ถนนวิภาวดีรังสิต	ตรงข้ามโรงเรียนตำรวจนครบาลบางเขน
4.	ถนนวิภาวดีรังสิต	ตรงข้ามสนามบินดอนเมือง
5.	ถนนพหลโยธิน	หน้ามหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
6.	ถนนพหลโยธิน	บริเวณทางแยก ถนนรามอินทรา
7.	ถนนรามอินทรา	หน้าตลาดรามอินทรา
8.	ถนนรามอินทรา	บริเวณทางแยกถนนสุขาภิบาล 1
9.	ถนนพหลโยธิน	หน้าหมู่บ้านพัฒนารังสิต
10.	ถนนพหลโยธิน	เลยสี่แยกรังสิต 1 กิโลเมตร
11.	ถนนพหลโยธิน	ตรงข้ามโรงพยาบาลภูมิพล
12.	ถนนลาดพร้าว	หน้าโรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
13.	ถนนลาดพร้าว	หน้าตลาดสดก่อนถึงทางแยกบางกะปิ
14.	ถนนเพชรบุรี	บริเวณสี่แยกถนนพัฒนาการ
15.	ถนนเพชรบุรี	หน้าทางเข้าวัดช่องลม
16.	ถนนพุทธมณฑล สาย 4	กม.5 ถนนพุทธมณฑล สาย 4
17.	ถนนเพชรเกษม	หน้าธนาคารกสิกรไทย สาขาหนองแขม
18.	ถนนเพชรเกษม	ตรงข้ามทางเข้าวัดราษฎร์บำรุง
19.	ถนนเพชรเกษม	ตรงข้ามสถานีตำรวจหลักสอง
20.	ถนนเพชรเกษม	หน้าธนาคารกรุงศรีอยุธยา สาขาท่าพระ
21.	ถนนจรัลสนิทวงศ์	ตรงข้ามวัดโพธิ์เรียง
22.	ถนนจรัลสนิทวงศ์	หน้าทางเข้าวัดพิบูล
23.	ถนนบางบัวทอง	สะพานข้ามคลองบางเชือกหนัง
24.	ถนนปิ่นเกล้านครชัยศรี	สะพานข้ามคลองทวีวัฒนา
25.	ถนนปิ่นเกล้านครชัยศรี	บริเวณทางแยกถนนบางบัวทอง
26.	ถนนปิ่นเกล้านครชัยศรี	หน้าที่ทำการไปรษณีย์โทรเลขตลิ่งชัน

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

27.	ถนนปิ่นเกล้านครชัยศรี	สะพานข้ามคลองบางบัวทอง
28.	ถนนธนบุรีปากท่อ	หน้าทางเข้าวัดนางรม
29.	ถนนธนบุรีปากท่อ	บริ เวณทางแยกถนนเอกชัย
30.	ถนนธนบุรีปากท่อ	หน้าทางเข้าวัดแสงคำ
31.	ถนน เอกชัย	ตลาดบางบอน
32.	ถนนดาวคนองจอมทอง	สะพานบางขุนเทียน
33.	ถนนสุขสวัสดิ์	หน้าทางเข้าวัดสารอด
34.	ถนนประชาอุทิศ	บริ เวณทางแยกไปวัดพุทธบูชา
35.	ถนนประชาอุทิศ	หน้าทางเข้าวัดทุ่งราษฎร์ศรีทอทำ
36.	ถนนรัชดาภิเษก	สะพานกรุงเทพ
37.	ถนนรัชดาภิเษก	ฝั่งตรงข้ามวัดปริวาส
38.	ถนนอรุณอมรินทร์	หน้าทางเข้าวัดระฆัง
39.	ถนน เพชรบุรี	หน้าวิทยาลัยครู เพชรบุรี
40.	ถนนสาธร	หน้าธนาคารกรุงศรีอยุธยา สาขาสะพานสมเด็จ พระเจ้าตากสิน
41.	ถนนเอกชัย	หน้าทางเข้าวัดบางบอน
42.	บริเวณคณะวิศวกรรมศาสตร์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

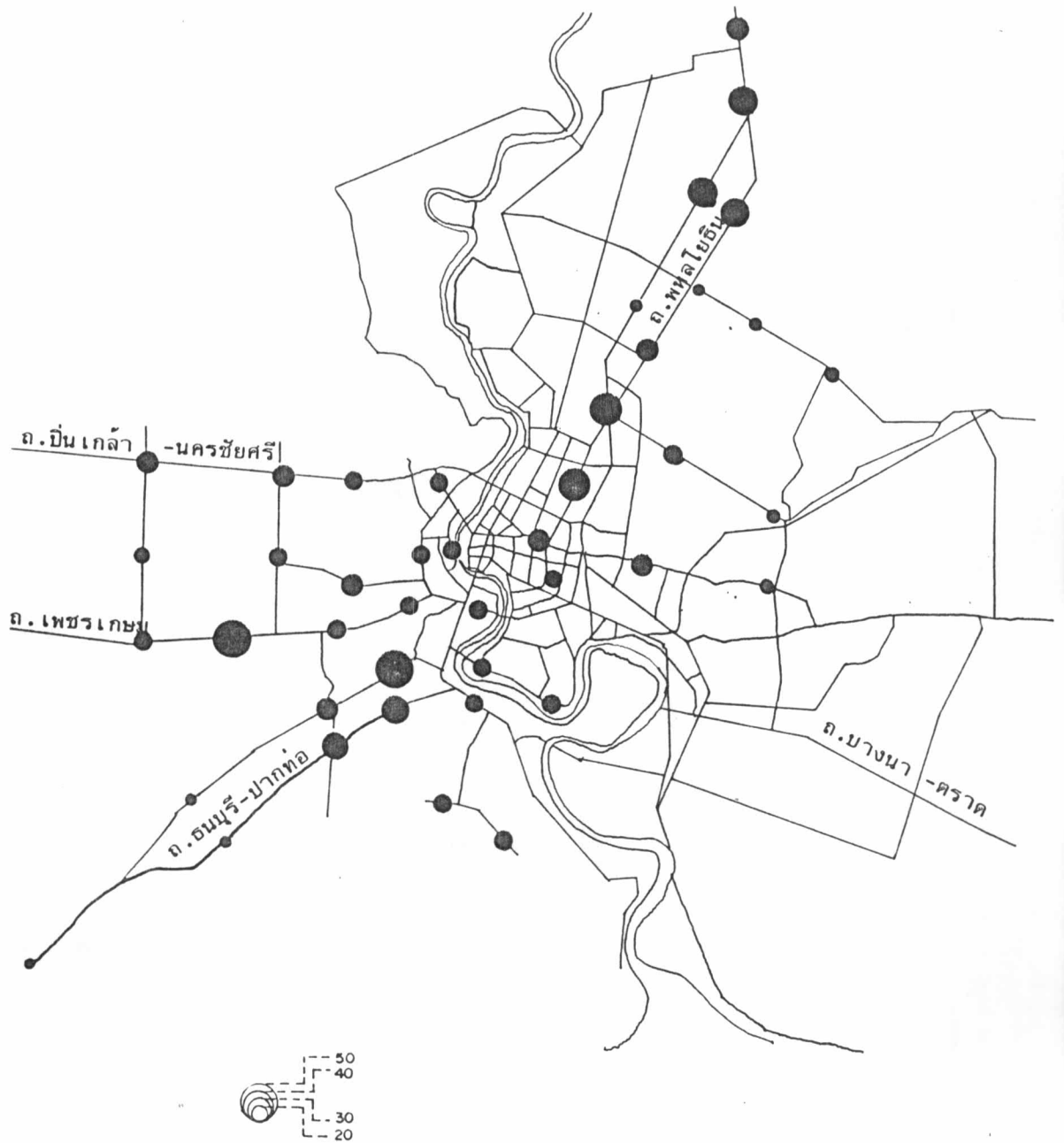
ตารางที่ 4.2 ความเข้มข้น O_3 ในเวลากลางวัน ทิศทางและความเร็วลม และระดับฝน
ของจุดเก็บตัวอย่าง ในรูปที่ 4.12

จุดเก็บตัวอย่าง ที่	วัน เดือน ปี	เวลา	O_3 (1) (ppm)	ทิศทางลม (2) ที่เกิดขึ้น บ่อยที่สุด	ความเร็วลม (2) เฉลี่ยในหนึ่งวัน (km /hr)	ระดับฝน (mm)
1	26 ก.ย.29	11.45	0.031	Variable	4.2	2.6
2	26 ก.ย.29	12.10	0.033	Variable	4.2	2.6
3	26 ก.ย.29	12.25	0.015	Variable	4.2	2.6
4	26 ก.ย.29	12.45	0.036	Variable	4.2	2.6
5	29 ก.ย.29	11.30	0.028	C	2.7	1.3
6	29 ก.ย.29	11.50	0.018	C	2.7	1.3
7	29 ก.ย.29	12.15	0.016	C	2.7	1.3
8	29 ก.ย.29	12.35	0.018	C	2.7	1.3
9	30 ก.ย.29	11.50	0.032	C	2.1	10.5
10	30 ก.ย.29	12.10	0.023	C	2.1	10.5
11	30 ก.ย.29	12.30	0.031	C	2.1	10.5
12	3 ต.ค.29	11.45	0.026	E	6.0	37.3
13	3 ต.ค.29	12.05	0.018	E	6.0	37.3
14	3 ต.ค.29	12.20	0.016	E	6.0	37.3
15	3 ต.ค.29	12.45	0.023	E	6.0	37.3
16	3 พ.ย.29	11.30	0.019	E	3.5	0
17	3 พ.ย.29	11.50	0.027	E	3.5	0
18	3 พ.ย.29	12.00	0.043	E	3.5	0
19	3 พ.ย.29	12.15	0.030	E	3.5	0
20	3 พ.ย.29	12.35	0.028	E	3.5	0
21	3 พ.ย.29	12.55	0.026	E	3.5	0
22	4 พ.ย.29	11.30	0.025	E	6.2	0
23	4 พ.ย.29	11.45	0.023	E	6.2	0

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

จุดเก็บตัวอย่าง ที่	วัน เดือน ปี	เวลา	O ₃ (1) (ppm)	ทิศทางลม (2) ที่เกิดขึ้น บ่อยที่สุด	ความเร็วลม (2) เฉลี่ยในหนึ่งวัน (km /hr)	ระดับฝน (mm)
24	4 พ.ย.29	12.10	0.015	E	6.2	0
25	4 พ.ย.29	12.25	0.024	E	6.2	0
26	4 พ.ย.29	12.40	0.024	E	6.2	0
27	4 พ.ย.29	13.00	0.028	E	6.2	0
28	5 พ.ย.29	11.30	0.032	ENE	6.9	0
29	5 พ.ย.29	11.45	0.037	ENE	6.9	0
30	5 พ.ย.29	12.05	0.018	ENE	6.9	0
31	5 พ.ย.29	12.30	0.027	ENE	6.9	0
32	5 พ.ย.29	12.55	0.042	ENE	6.9	0
33	6 พ.ย.29	11.30	0.027	C	1.8	0
34	6 พ.ย.29	11.50	0.025	C	1.8	0
35	6 พ.ย.29	12.05	0.021	C	1.8	0
36	6 พ.ย.29	12.35	0.028	C	1.8	0
37	6 พ.ย.29	12.55	0.023	C	1.8	0
38	7 พ.ย.29	12.00	0.025	C	1.3	0
39	7 พ.ย.29	12.45	0.027	C	1.3	0
40	10 พ.ย.29	11.30	0.028	E	8.3	0
41	10 พ.ย.29	12.20	0.015	E	8.3	0
42	10 พ.ย.29	12.30	0.028	E	8.3	0
17	20 พ.ย.29	11.00	0.033	NE	4.3	0
18	20 พ.ย.29	11.15	0.034	NE	4.3	0
19	20 พ.ย.29	11.40	0.038	NE	4.3	0
20	20 พ.ย.29	12.05	0.030	NE	4.3	0
40	20 พ.ย.29	12.30	0.028	NE	4.3	0
42	20 พ.ย.29	12.55	0.023	NE	4.3	0

ที่มา : (1) จากการสำรวจ
(2) จากกรมอุตุนิยมวิทยา เอกมัย

รูปที่ 4.13 แผนที่กรุงเทพมหานคร แสดงโครงข่ายถนนและสัดส่วนระดับไอโซน ในเวลา
กลางวัน เดือน ก.ย. - พ.ย. ปี 2529

ตารางที่ 4.3 ความเข้มข้น O_3 ตามเวลา ทิศทางและความเร็วลมของจุดเก็บตัวอย่างถนนเพชรเกษม ในรูปที่ 4.12

จุดเก็บตัวอย่าง ที่	วัน เดือน ปี	ค่าความเข้มข้น O_3 (ppm) (1)					ทิศทางลม ที่เกิดขึ้น บ่อยที่สุด (2)	ความเร็วลม เฉลี่ยในหนึ่งวัน (km /hr) (2)
		(1)						
		9.00-10.00	10.00-11.00	12.00-13.00	14.00-15.00	16.00-17.00		
17	18 พ.ย. 29	0.015	0.026	0.033	0.028	0.020	NE	4.1
18	18 พ.ย. 29	0.015	0.019	0.037	0.034	0.022	NE	4.1
19	18 พ.ย. 29	0.017	0.021	0.042	0.031	0.026	NE	4.1
20	18 พ.ย. 29	0.019	0.028	0.035	0.030	0.027	NE	4.1
40	18 พ.ย. 29	0.022	0.024	0.032	0.027	0.025	NE	4.1
42	18 พ.ย. 29	0.016	0.027	0.032	0.030	0.022	NE	4.1
17	19 พ.ย. 29	0.015	0.018	0.027	0.027	0.018	NE	4.3
18	19 พ.ย. 29	0.015	0.022	0.038	0.029	0.020	NE	4.3
19	19 พ.ย. 29	0.018	0.020	0.030	0.024	0.015	NE	4.3
20	19 พ.ย. 29	0.015	0.031	0.029	0.021	0.015	NE	4.3
40	19 พ.ย. 29	0.020	0.025	0.028	0.015	0.017	NE	4.3
42	19 พ.ย. 29	0.017	0.026	0.030	0.022	0.018	NE	4.3

ที่มา : (1) จากการสำรวจ

(2) จากการสุ่มนิยมนิเทศ

- ระดับความเข้มข้น O_3 ในเวลากลางวัน กับระยะห่างจากบริเวณคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดังตารางที่ 4.4 เราสามารถแสดงแผนภาพกระจายได้ดังรูปที่ 4.14 จะเห็นได้ว่า ในช่วงระยะห่างจากบริเวณคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ออกไป 27.7 กิโลเมตร ระดับความเข้มข้นสูงสุด O_3 ยังมีค่าไม่เกินมาตรฐานคุณภาพอากาศของประเทศไทย

- ระดับความเข้มข้นสูงสุดเฉลี่ย O_3 ในเวลากลางวัน กับระยะห่างจากบริเวณคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดังตารางที่ 4.2 - 4.4 ซึ่งได้สำรวจหาจุดที่มีความเข้มข้น O_3 สูงสุด ในเวลากลางวันเป็นเวลา 3 วัน บนถนนเพชรเกษม ดังตารางที่ 4.5 เมื่อเขียนแผนภาพกระจายได้ดังรูปที่ 4.15 จากการสังเกตจะเห็นว่าจุดต่าง ๆ เรียงตัวกันเป็นเส้นโค้ง จึงใช้วิธี โพลีโนเมียลระดับที่สอง โดยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด จะได้ดังสมการ $O_3 = 0.021 + 2.203 \times 10^{-3} D - 8.036 \times 10^{-5} D^2$ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) 0.935 และ Index of determination (r^2) = 0.875 ซึ่งแสดงว่า 87.5 เปอร์เซ็นต์ของความเข้มข้น O_3 เกี่ยวพันกันเชิงสถิติกับระยะห่างจากบริเวณคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดังสมการที่กล่าวมาแล้ว เมื่อพิจารณากราฟรูปที่ 4.15 จะเห็นได้ว่าระยะห่างที่ระดับความเข้มข้น O_3 มีค่าสูงสุดเท่ากับ 13.7 กิโลเมตร ซึ่งมีค่าใกล้เคียงกับการประมาณจากระยะเวลาที่ใช้ค่า NMHC เฉลี่ย 6.00 น. - 9.00 น. มีค่าสูงสุด จนกระทั่งระดับความเข้มข้น O_3 สูงสุด เป็นเวลา 3 ชั่วโมง (ตารางที่ 4.3) กับความเร็วลมมีค่าเท่ากับ 4.3 กิโลเมตรต่อชั่วโมง ได้ระยะห่างในการพัดพาเอา O_3 และ precursors จากบริเวณคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ออกไปในทิศทางใดลมมีค่าเท่ากับ 12.9 กิโลเมตร. ซึ่งมีค่าใกล้เคียงกับการสำรวจนี้

4.4 ระดับความเข้ม UV กับความเข้มข้น O_3 ในบริเวณคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

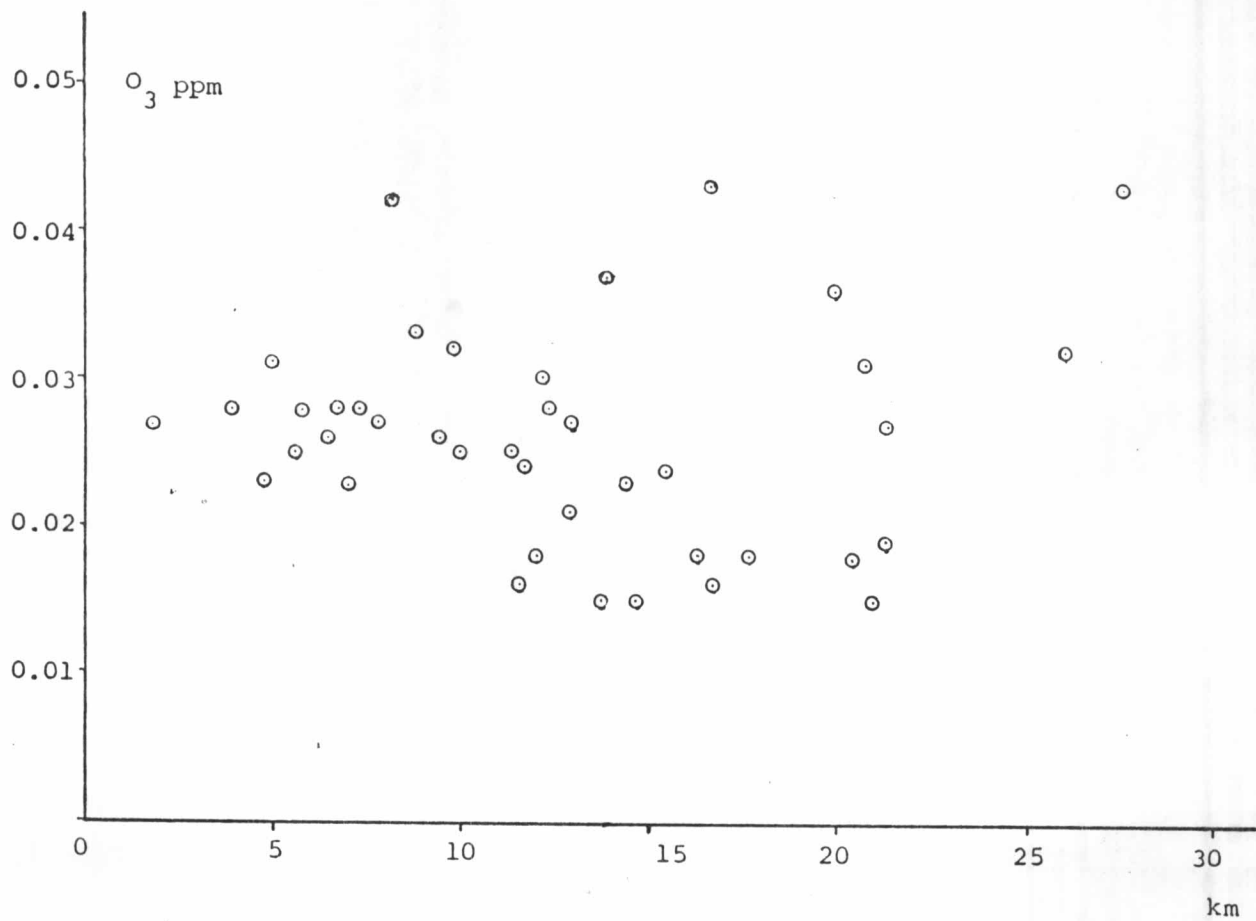
จากการศึกษาที่ผ่านมาทำให้เราทราบว่าเมื่อความเข้ม UV เพิ่มขึ้น ระดับความเข้มข้น O_3 จะเพิ่มขึ้นด้วย ซึ่งจะหาความสัมพันธ์ดังต่อไปนี้

- ความเข้ม UV กับความเข้มข้น O_3 สูงสุดประจำวัน เมื่อนำค่าที่ได้จากการตรวจวัด ดังตารางที่ 4.6 นำมาแสดงในแผนภาพกระจาย จะได้ดังรูปที่ 4.16a จะเห็นได้ว่า ความเข้ม UV มีค่าระหว่าง $43.34 - 60.11 \text{ mCal cm}^{-2} \text{ min}^{-1}$ จะทำให้ความเข้มข้น O_3 ในปัจจุบัน ยังมีระดับต่ำอยู่ แสดงว่าความเข้ม UV ในกรุงเทพมหานคร จะไม่เป็นผลทำให้เกิดระดับความเข้มข้น O_3 เกินมาตรฐาน นอกจากจะมีองค์ประกอบอื่น ซึ่งช่วยเสริมให้ระดับ O_3 สูงขึ้นกว่าในปัจจุบัน

ตารางที่ 4.4 แสดงความสัมพันธ์ระดับสูงสุด O_3 ในเวลากลางวันกับระยะห่างจากจุด 42

จุดเก็บตัวอย่าง ที่	O_3 (ppm)	ระยะทาง (กม)	จุดเก็บตัวอย่าง ที่	O_3 (ppm)	ระยะทาง (กม)
1	.031	5.0	22	.025	10.0
2	.033	8.8	23	.023	14.4
3	.015	14.7	24	.015	20.9
4	.036	20.0	25	.024	15.4
5	.028	12.4	26	.024	11.7
6	.018	16.3	27	.028	7.3
7	.016	16.7	28	.032	9.8
8	.018	17.7	29	.037	13.9
9	.032	26.1	30	.018	20.4
10	.043	27.7	31	.027	13.0
11	.031	20.7	32	.042	8.2
12	.026	9.4	33	.027	7.8
13	.018	12.0	34	.025	11.4
14	.016	11.6	35	.021	12.9
15	.023	4.8	36	.028	5.8
16	.019	21.3	37	.023	7.0
17	.027	21.3	38	.025	5.6
18	.043	16.7	39	.027	1.8
19	.030	12.2	40	.028	3.9
20	.028	6.7	41	.015	13.7
21	.026	6.5	42	.028	0

ที่มา : จากตารางที่ 4.2

รูปที่ 4.14 แสดงความสัมพันธ์ระดับสูงสุด O_3 ในเวลากลางวันกับระยะห่างจากจุดเก็บตัวอย่างที่ 42 เดือน ก.ย. - พ.ย. ปี 2529

ตารางที่ 4.5 แสดงความสัมพันธ์ระดับสูงสุดเฉลี่ยของ O_3 ในเวลากลางวันกับระยะห่างจากจุดเก็บตัวอย่างที่ 42

จุดเก็บตัวอย่าง ที่	ระยะห่างจากจุด เก็บตัวอย่างที่ 42 (กม)	ระดับสูงสุด O_3 (ppm)			ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)
		18 พ.ย.29	19 พ.ย.29	20 พ.ย.29	
17	21.3	.033	.027	.033	.031
18	16.7	.037	.038	.034	.036
19	12.2	.042	.030	.038	.037
20	6.7	.035	.029	.030	.031
40	3.9	.032	.028	.028	.029
42	0	-	-	-	-

ที่มา : จากตารางที่ 4.2, 4.3 และ 4.4

โพลีโนเมียลระดับที่สองโดยวิธีกำลังสองน้อยที่สุด (The second-degree polynomial by the method of Least-squares)

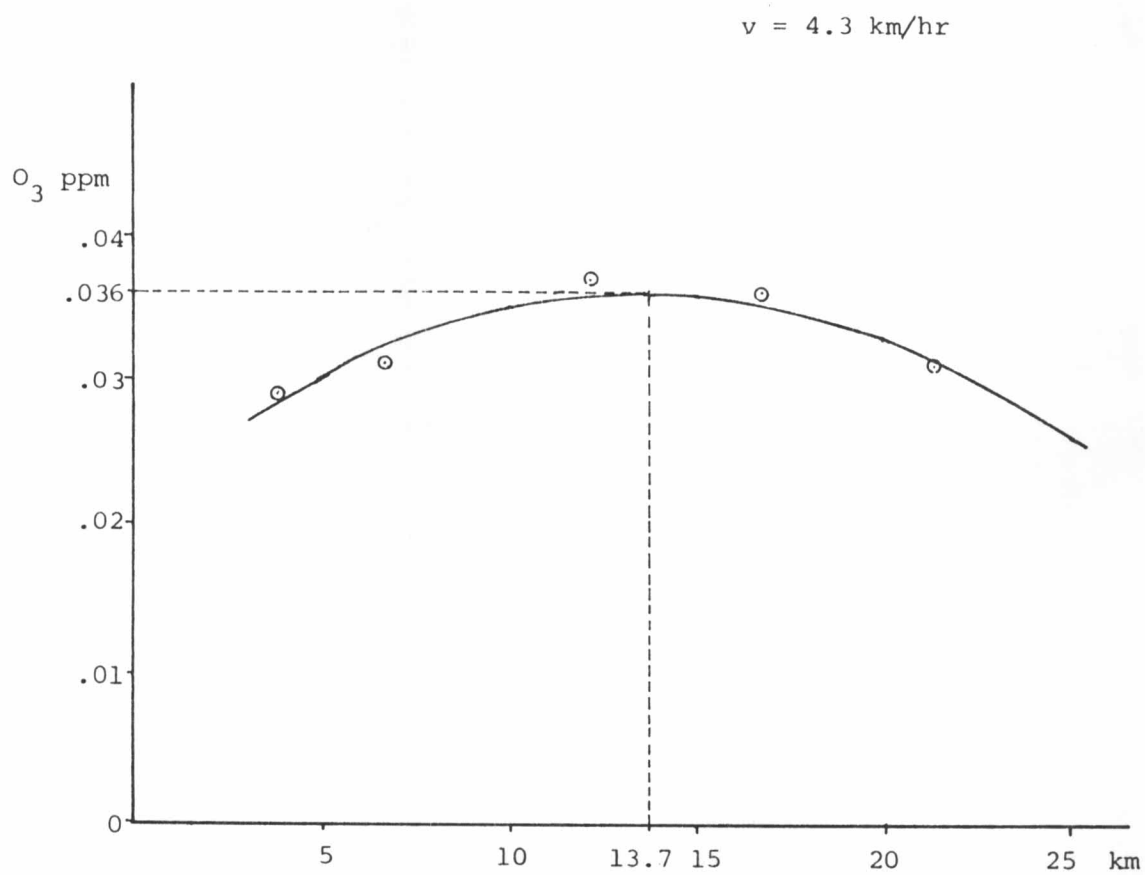
$$\text{ได้ความสัมพันธ์ คือ } O_3(\text{ppm}) = 0.021 + 2.203 \times 10^{-3} D - 8.036 \times 10^{-5} D^2$$

$$\text{ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) = 0.935}$$

$$\text{index of determination (r}^2\text{) = 0.875}$$

D = ระยะห่างจากจุดเก็บตัวอย่างที่ 42 หน่วยเป็นกิโลเมตร

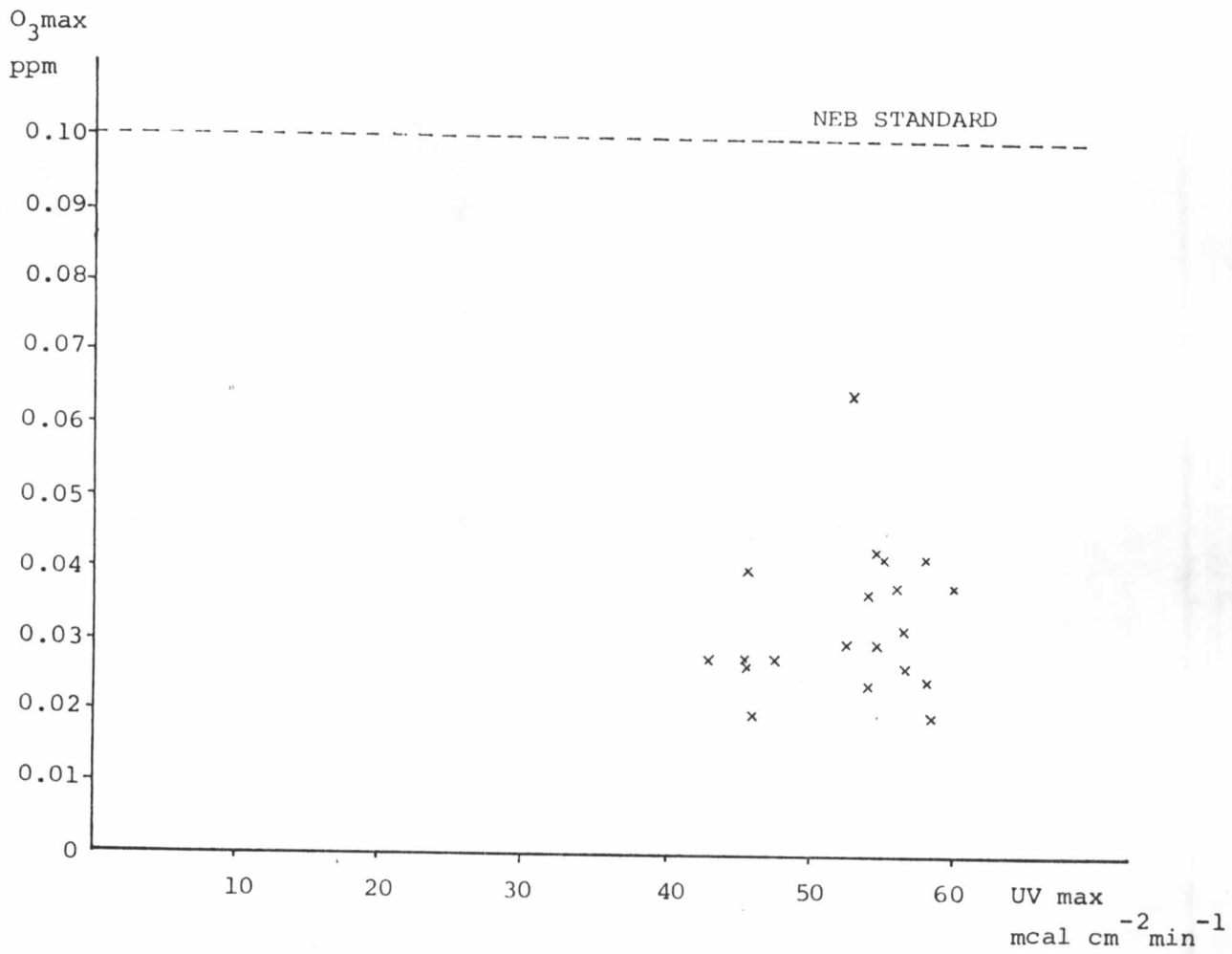
$$O_3 \text{ (ppm)} = .021 + 2.203 \times 10^{-3} D - 8.036 \times 10^{-5} D^2$$

รูปที่ 4.15 แสดงความสัมพันธ์ ระดับสูงสุดเฉลี่ยของ O_3 ในเวลากลางวันกับ ระยะห่างจากจุดเก็บตัวอย่างที่ 42 (18 - 20 พ.ย. 29) เมื่อลมพัดจากทิศเหนือ (ตารางที่ 4.5)

ตารางที่ 4.6a แสดงระดับสูงสุดของ O_3 กับ UV ประจำวัน

วันที่	O_3 Max	UV Max
3 พ.ย.29	.043	54.52
4 พ.ย.29	.028	47.53
5 พ.ย.29	.042	55.22
6 พ.ย.29	.028	45.43
7 พ.ย.29	.027	45.43
10 พ.ย.29	.028	43.34
18 พ.ย.29	.042	58.02
19 พ.ย.29	.038	55.92
20 พ.ย.29	.038	60.11
18 ธ.ค.29	.024	53.82
19 ธ.ค.29	.020	46.13
20 ธ.ค.29	.020	58.72
21 ธ.ค.29	.030	52.42
22 ธ.ค.29	.025	58.02
23 ธ.ค.29	.027	56.62
24 ธ.ค.29	.037	53.82
25 ธ.ค.29	.030	54.42
26 ธ.ค.29	.064	52.42
27 ธ.ค.29	.032	56.62
28 ธ.ค.29	.030	54.52
29 ธ.ค.29	.040	45.43

ที่มา . จากตารางที่ 4.2, ก.2 - ก.4 ในภาคผนวก ก

รูปที่ 4.16a แสดงความสัมพันธ์ระดับสูงสุดของ O₃ กับ UV ประจำวัน

บริเวณคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาฯ (3 พ.ย. - 29 ธ.ค. 29)

- เมื่อนำค่าความเข้มข้น O_3 สูงสุดประจำวันในตารางที่ 4.6a นำมาหาค่า probability ดังตารางที่ 4.6b และเขียนบนกราฟ Log Normal Probability ดังรูปที่ 4.16b จะเห็นได้ว่าโอกาสเกิดระดับความเข้มข้น O_3 สูงสุดประจำวัน 0.10 ppm มีค่าเท่ากับ 0.02 เปอร์เซ็นต์ ดังนั้นในเวลา 1 ปี (365 วัน) จะมีโอกาสเกิดระดับความเข้มข้น O_3 สูงสุดประจำวัน 0.10 ppm 0.07 วัน หมายความว่าในเวลา 1 ปี ไม่มีโอกาสที่จะเกิดความเข้มข้น O_3 สูงสุดประจำวัน เกินมาตรฐานกำหนดของประเทศไทย

- ระดับความเข้มข้นเฉลี่ยของ O_3 กับความเข้มเฉลี่ยของ UV ตามเวลาของวัน จากการตรวจวัดดังตารางที่ 4.7 นำค่าที่ได้แสดงแผนภาพกระจัดกระจายในรูปที่ 4.17 จะเห็นได้ว่าจุดต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กันเชิงเส้นตรง จึงใช้วิธีกำลังสองน้อยที่สุด ได้ตั้งสมการ $O_3 = 0.004 + 4.913 \times 10^{-4} UV$ มีค่าสหสัมพันธ์เท่ากับ 0.912 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.001 และ Index of determination = 0.832 ดังนั้น เมื่อทราบค่าความเข้ม UV เราสามารถทำนายค่าความเข้มข้น O_3 ตามเวลาของวันได้ถูกต้อง 83.2 เปอร์เซ็นต์ จากเส้นกราฟแสดงให้เห็นว่าระดับความเข้มข้น O_3 จะมีค่าเกินมาตรฐานคุณภาพอากาศของประเทศไทย จะต้องมีส่วนประกอบอื่น นอกจากความเข้ม UV และความสัมพันธ์จะเป็นจริง ก็ต่อเมื่อค่าความเข้ม UV ไม่เกิน $53.26 \text{ mcal cm}^{-2} \text{ min}^{-1}$ และอยู่ในบริเวณแหล่งกำเนิด precursors (จุฬา)

4.5 ผลการวิเคราะห์ความเข้มข้น NMHC ในบริเวณคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬา

จากผลการตรวจวัดระดับความเข้มข้น NMHC ในระหว่างวันที่ 23 - 29 ต.ค. 27 ได้ดังรูปที่ 4.18, 4.19 (ตารางที่ ก.8 ในภาคผนวก ก.) ระดับความเข้มข้นจะสูงในตอนกลางวันและเวลาเช้า ต่ำสุดเวลากลางวัน เนื่องจากเวลาเช้าจำนวนรถยนต์ที่ปล่อย NMHC ออกมามีเป็นจำนวนมาก และสะสมอยู่ในบรรยากาศ เมื่อได้รับแสง UV จะทำปฏิกิริยาเปลี่ยนเป็นสารอื่น จนมีค่าต่ำสุดในเวลากลางวัน และจะมีค่าเพิ่มขึ้นอีกในเวลาเย็นและตอนกลางคืน เนื่องจากความเข้ม UV ลดลง และจำนวนรถยนต์มีมากเป็นอย่างนี้เรื่อยไปทุกวัน ระดับความเข้มข้น NMHC ที่เกิดขึ้นบ่อยครั้งจะอยู่ในช่วง 0.1 - 0.5 ppm ซึ่งค่ามาตรฐานในสหรัฐอเมริกากำหนดไว้ในบรรยากาศจะมีความเข้มข้น NMHC เฉลี่ยใน 3 ชั่วโมง (6 - 9 AM) ได้ไม่เกิน 0.24 ppm ($160 \mu\text{g}/\text{m}^3$)

ตารางที่ 4.6b แสดง Probability O₃

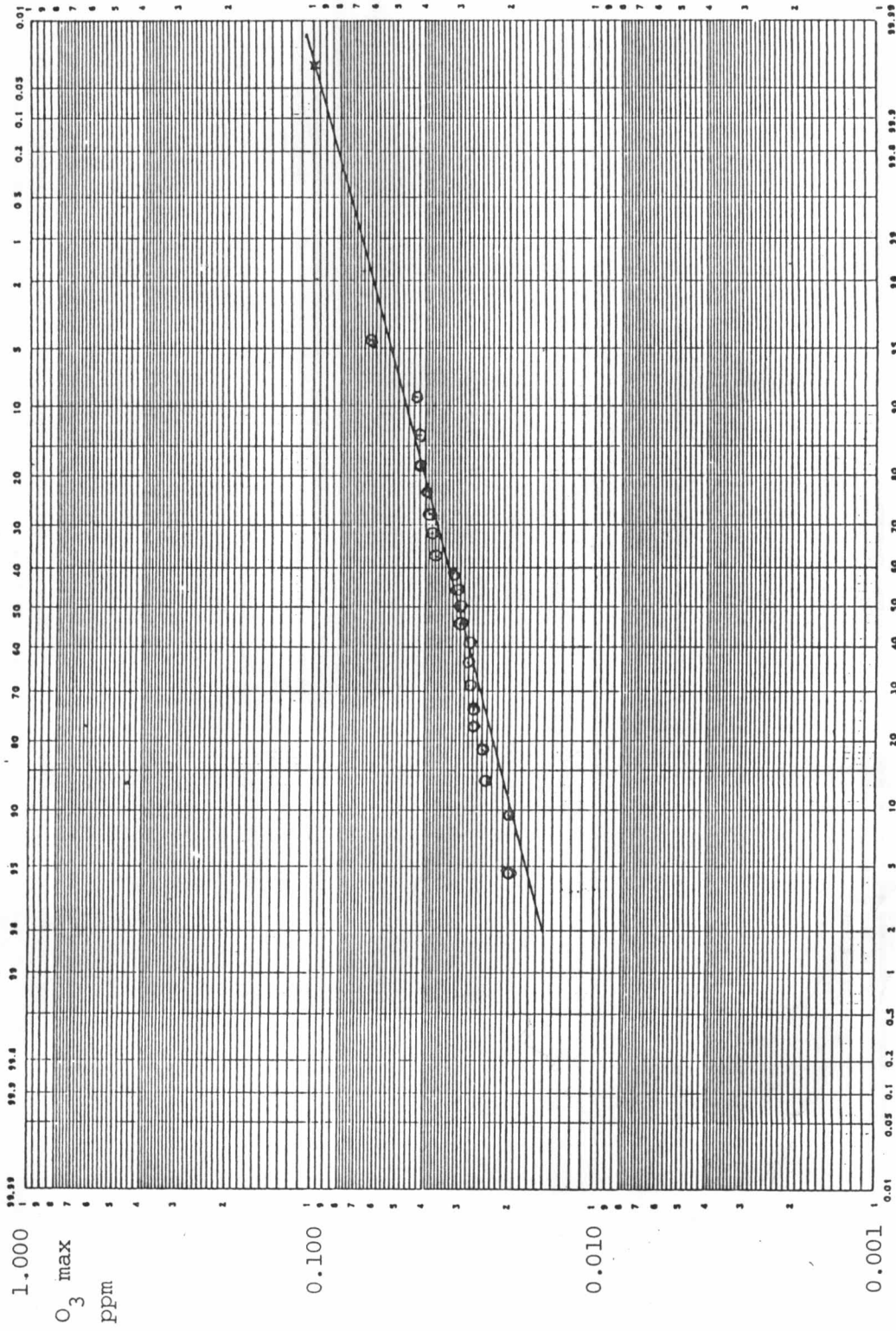
ลำดับที่	ความเข้มข้น O ₃ (ppm)	$P = \frac{m}{n+1}$
1	.020	.0454
2	.020	.0909
3	.024	.1364
4	.025	.1818
5	.027	.2273
6	.027	.2727
7	.028	.3182
8	.028	.3636
9	.028	.4091
10	.030	.4545
11	.030	.5000
12	.030	.5454
13	.032	.5909
14	.037	.6364
15	.038	.6818
16	.038	.7273
17	.040	.7727
18	.042	.8182
19	.042	.8636
20	.043	.9091
21	.064	.9545

ที่มา: จากตารางที่ 4.6a

P = Probability

n = จำนวนข้อมูล

m = ลำดับที่

รูปที่ 4.16b แสดง Log-Probability O₃ (3 พ.ย. - 29 ธ.ค. 29) P %

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ยของ O_3 กับ UV ตามเวลาของวันบริเวณคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

18 - 29 ธ.ค.29

เวลา	$\bar{x}$ ของ O_3	$\bar{y}$ ของ UV
8.00	0	5.38
9.00	.006	16.58
10.00	.015	29.57
11.00	.023	42.70
12.00	.028	50.26
13.00	.031	53.26
14.00	.027	47.25
15.00	.023	35.79
16.00	.021	21.67
17.00	.016	9.65
18.00	.008	2.10
19.00	.002	0

ที่มา : จากตารางที่ ก.4 , ก.7 ในภาคผนวก ก
ค่าสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรง

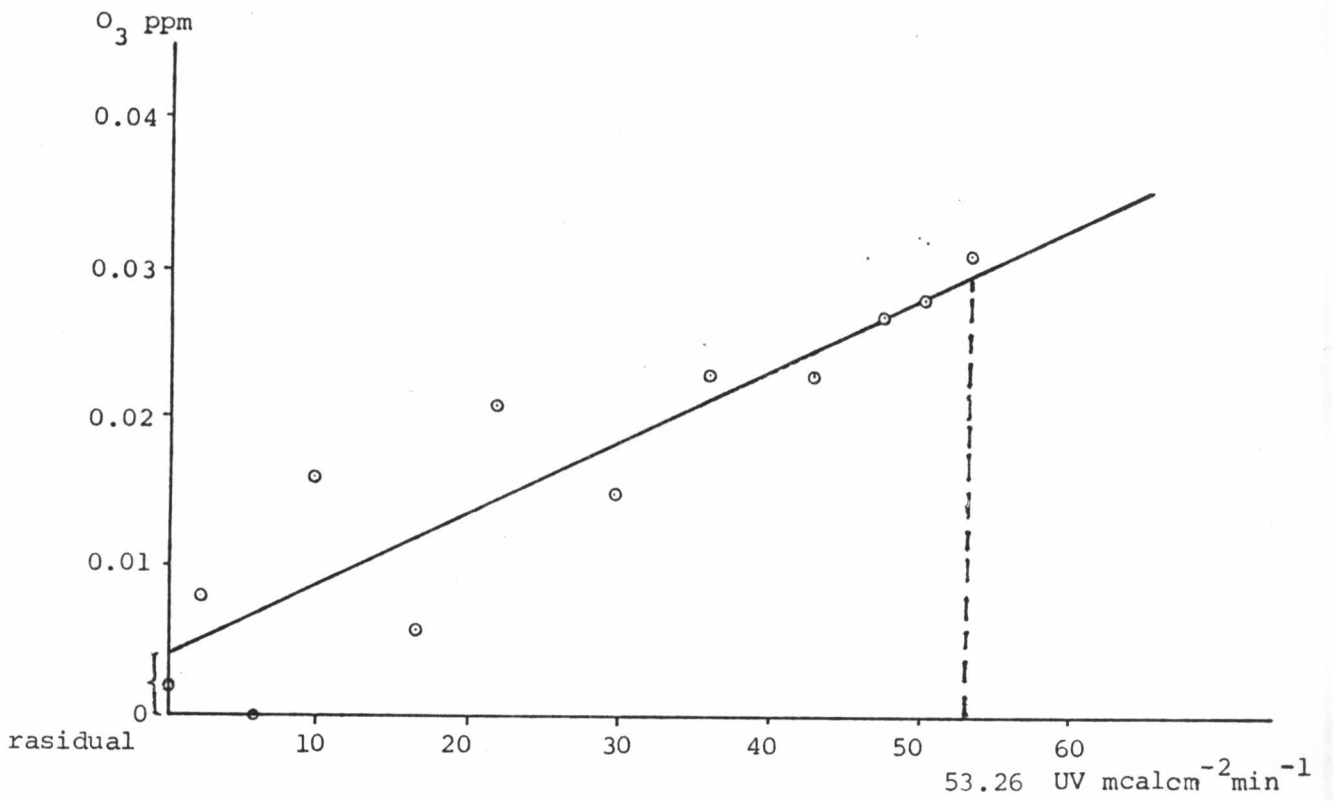
$$\begin{aligned} \text{ค่าสหสัมพันธ์ } (r) &= \frac{n\sum xy - \sum x \sum y}{\sqrt{[n\sum x^2 - (\sum x)^2][n\sum y^2 - (\sum y)^2]}} \\ &= \frac{12(7.309) - (314.21)(0.2)}{\sqrt{[12(12,444.818) - (314.21)^2][12(4.558 \times 10^{-3}) - (0.2)^2]}} \\ &= 0.912 \text{ มีระดับนัยสำคัญทางสถิติ } .001 \end{aligned}$$

ทดสอบค่าที (t-test)

$$\begin{aligned} t &= \frac{r\sqrt{n-2}}{\sqrt{1-r^2}} \\ &= \frac{.912\sqrt{12-2}}{\sqrt{1-(.912)^2}} \\ &= 7.03 > 4.587 \end{aligned}$$

จากตาราง Critical Values of t (two - tailed test) df = 10, $\alpha = .001$,

$$t = 4.587$$

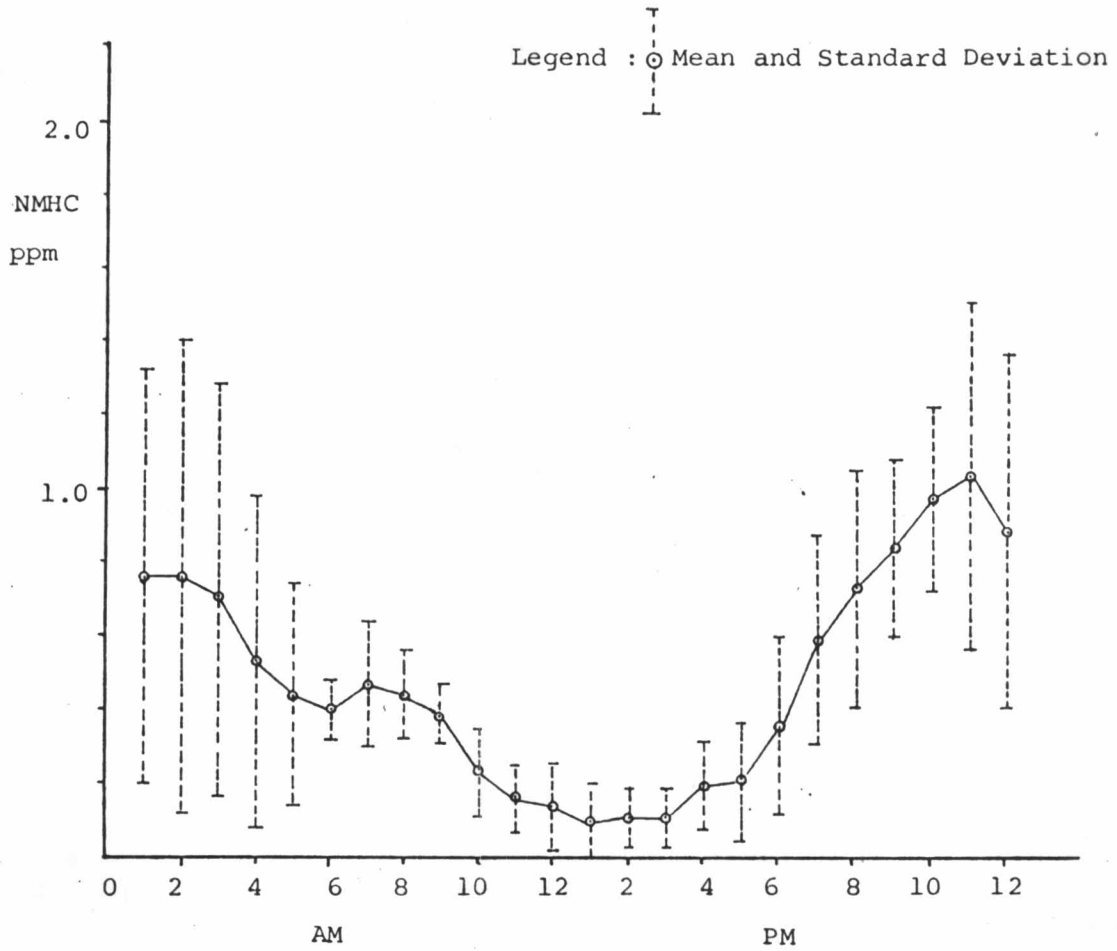

$$O_3 = .004 + 4.913 \times 10^{-4} \text{ UV}$$

รูปที่ 4.17 แสดงความสัมพันธ์ O_3 กับ UV ในเวลาเดียวกัน

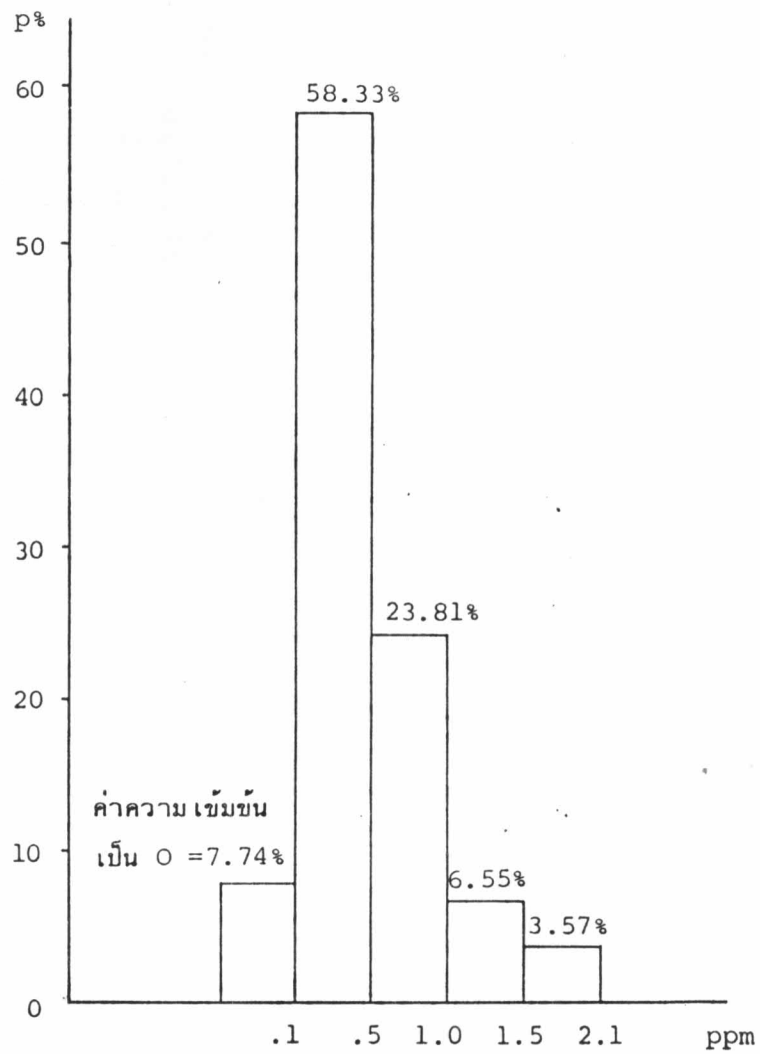
บริเวณคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (18 - 29 ธ.ค. 29)

รูปที่ 4.18 แสดงค่าเฉลี่ยความเข้มข้นของ NMHC กับ เวลา (23 - 29 ค.ค. 27)

ที่มา : จากการตรวจวัด บริเวณคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาฯ

รูปที่ 4.19 แสดง Probability NMHC (23 - 29 ต.ค. 27)

ที่มา : จากการตรวจวัด บริเวณคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาฯ

4.6 ระดับความเข้มข้น NMHC กับความเข้มข้น O_3 ในบริเวณคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาฯ

ความสัมพันธ์ของความเข้มข้น NMHC เฉลี่ยใน 3 ชั่วโมง (6 - 9 AM) ซึ่งเป็นค่าที่มากที่สุดในตอนเช้า กับความเข้มข้น O_3 เฉลี่ยในชั่วโมงสูงสุดประจำวันจะได้ดังตารางที่ 4.8 เมื่อนำค่ามาแสดงในแผนภาพกระจัดกระจาย ดังรูปที่ 4.20 จะเห็นได้ว่า ความเข้มข้น NMHC ในปัจจุบันมีค่าสูงเกินมาตรฐานกำหนดของสหรัฐอเมริกา แต่ก็ไม่ทำให้ความเข้มข้น O_3 เกิดขึ้นเกินมาตรฐานกำหนด เนื่องจากไม่มีข้อมูลการตรวจวัดความเข้มข้น O_3 ในทิศทางใต้ลม จึงใช้ค่าความเข้มข้น O_3 ในบริเวณคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาฯ หากความสัมพันธ์ซึ่งมีค่าใกล้เคียงกัน

4.7 ผลการวิเคราะห์ความหนาแน่นของรถยนต์ในแต่ละเขตต่อวันในกรุงเทพมหานคร

จากข้อมูลการจราจรของ เดชา วิบูลย์วัฒนากุล (24) สามารถทราบจำนวนรถยนต์ในแต่ละเขตต่อวันได้ดังตารางที่ 4.9 และหาความหนาแน่นของรถยนต์ในแต่ละเขตต่อวัน แสดงในรูปสัดส่วนบนแผนที่กรุงเทพมหานคร รูปที่ 4.21 เพื่อง่ายในการพิจารณา จะได้ดังรูปที่ 4.22 ซึ่งแบ่งเป็น 12 เขตการศึกษา เมื่อแบ่งกลุ่มความหนาแน่นของรถยนต์ในแต่ละเขตต่อวันออกเป็น 3 ระดับ จะได้ดังรูปที่ 4.23 กลุ่มที่มีความหนาแน่นของรถยนต์มาก (84,000 - 58,000 คัน/กม.²/วัน) คือ กลุ่ม ก. เขต 1 และ 3 (พระนคร บ่อมปราบ ปทุมวัน ดุสิต และพญาไท) เขตที่มีความหนาแน่นของรถยนต์ปานกลาง (21,000 - 9,000 คัน/กม.²/วัน) คือ กลุ่ม ข. เขต 2, 4, 5 และ 10 (บางรัก ห้วยขวาง ดุสิต บางกอกใหญ่ ฯลฯ) และเขตที่มีความหนาแน่นของรถยนต์น้อย (1,000 - 200 คัน/กม.²/วัน) คือ กลุ่ม ค. เขต 6, 7, 8, 9, 11 และ 12 (บางเขน บางกะปิ พระโขนง บางกอกน้อย ฯลฯ) จะสังเกตได้ว่า เขตที่มีจำนวนรถยนต์มาก อาจจะมีความหนาแน่นของรถยนต์น้อยเพราะพื้นที่เขตมาก ดังกลุ่ม ค.

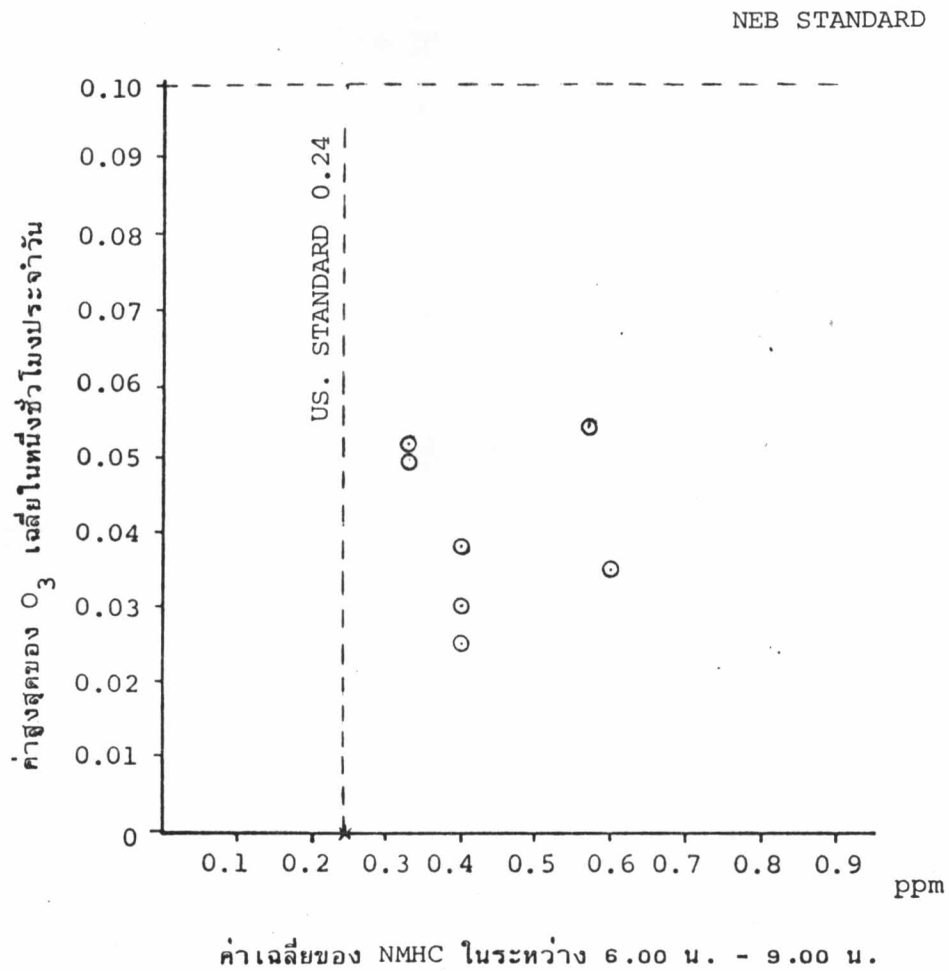
4.8 ความหนาแน่นของรถยนต์ในแต่ละเขตต่อวันกับระดับความเข้มข้น O_3 ในกรุงเทพมหานคร

จากการศึกษาความหนาแน่นของรถยนต์ในหัวข้อ 4.7 และการตรวจวัดระดับความเข้มข้น O_3 ในจุดต่าง ๆ ตามหัวข้อ 4.2 จะเห็นได้ว่าในเขตที่มีความหนาแน่นของรถยนต์มาก จะมีปริมาณความเข้มข้น O_3 น้อยกว่าเขตที่มีความหนาแน่นของรถยนต์น้อยซึ่งอยู่ในทิศทางใต้ลมที่เป็นเช่นนี้เพราะความเข้มข้นของ O_3 ที่เกิดขึ้นจาก precursors ต้องใช้เวลาในการทำปฏิกิริยาโฟโตเคมีคัลโดยแสงอาทิตย์ และถูกกระแสลมพัดพาไป ถ้ามองสลับเขตที่มีความหนาแน่นของรถยนต์มาก จะเกิด O_3 มากด้วย จากการตรวจวัดหาค่าความเข้มข้น O_3 ที่ระยะห่างจากบริเวณ

ตารางที่ 4.8 แสดงค่า O_3 สูงสุดประจำวันกับค่าเฉลี่ยของ NMHC ในระหว่าง 6.00 น.-
9.00 น. บริเวณคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาฯ

	NMHC เฉลี่ย (6 - 9 AM) ppm	Max O_3 เฉลี่ยใน 1 ชม. ประจำวัน
23 ต.ค. 27	0.33	0.052
24 ต.ค. 27	0.40	0.030
25 ต.ค. 27	0.40	0.025
26 ต.ค. 27	0.57	0.055
27 ต.ค. 27	0.33	0.050
28 ต.ค. 27	0.40	0.038
29 ต.ค. 27	0.60	0.035

ที่มา : จากตารางที่ ก.6, ก.8 ในภาคผนวก ก

รูปที่ 4.20 แสดงความสัมพันธ์ ค่า O_3 สูงสุดประจำวันกับค่าเฉลี่ย NMHC ระหว่าง
6.00 น. - 9.00 น.

บริเวณคณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาฯ (23 - 29 ต.ค.27)

ตารางที่ 4.9 ความหนาแน่นของรถยนต์ แต่ละเขตต่อวัน ในกรุงเทพมหานคร

เขต	พื้นที่ (กม. ²) (1)	จำนวนรถยนต์ ⁽²⁾ ในแต่ละเขตต่อวัน	จำนวนรถยนต์ ⁽³⁾ แต่ละเขต/พื้นที่/วัน	หน่วย
1	14.269	1,195,411	83,776.788	คัน/กม. ² /วัน
2	42.445	888,468	20,932.218	คัน/กม. ² /วัน
3	15.182	887,502	58,457.515	คัน/กม. ² /วัน
4	28.529	417,658	14,639.770	คัน/กม. ² /วัน
5	77.005	760,163	9,871.606	คัน/กม. ² /วัน
6	219.942	294,819	1,340.440	คัน/กม. ² /วัน
7	106.670	232,046	1,179.875	คัน/กม. ² /วัน
8	759.166	395,336	520.750	คัน/กม. ² /วัน
9	617.812	134,739	218.091	คัน/กม. ² /วัน
10	20.857	363,656	17,435.681	คัน/กม. ² /วัน
11	468.020	569,298	1,216.397	คัน/กม. ² /วัน
12	674.071	445,035	660.220	คัน/กม. ² /วัน

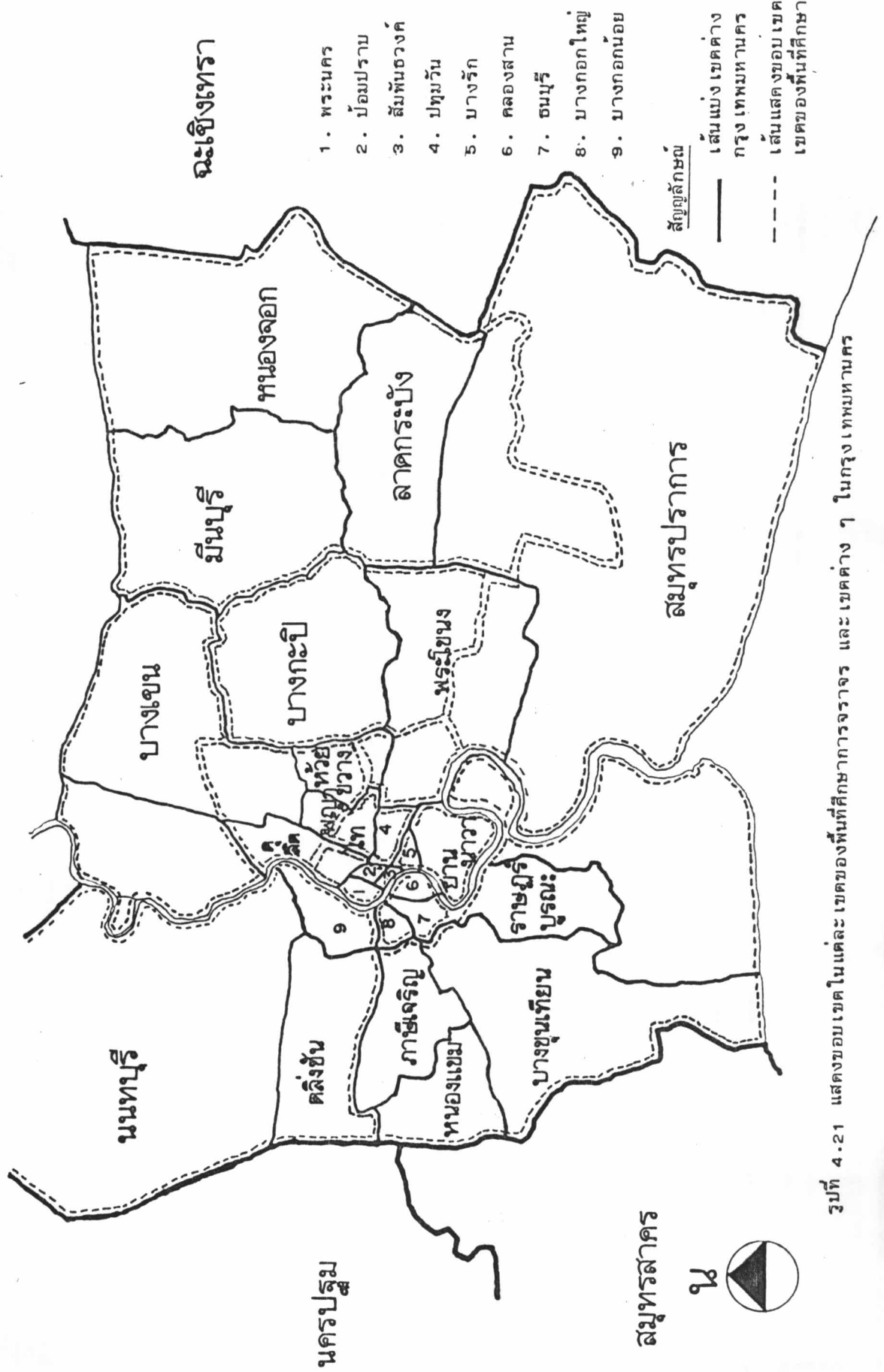
ที่มา : (1) รายงานการศึกษาความเหมาะสมของระบบทางด่วนขั้นที่ 2 (SES)

(2) การวิเคราะห์แบบจำลองรูปแบบการเดินทางในกรุงเทพมหานคร

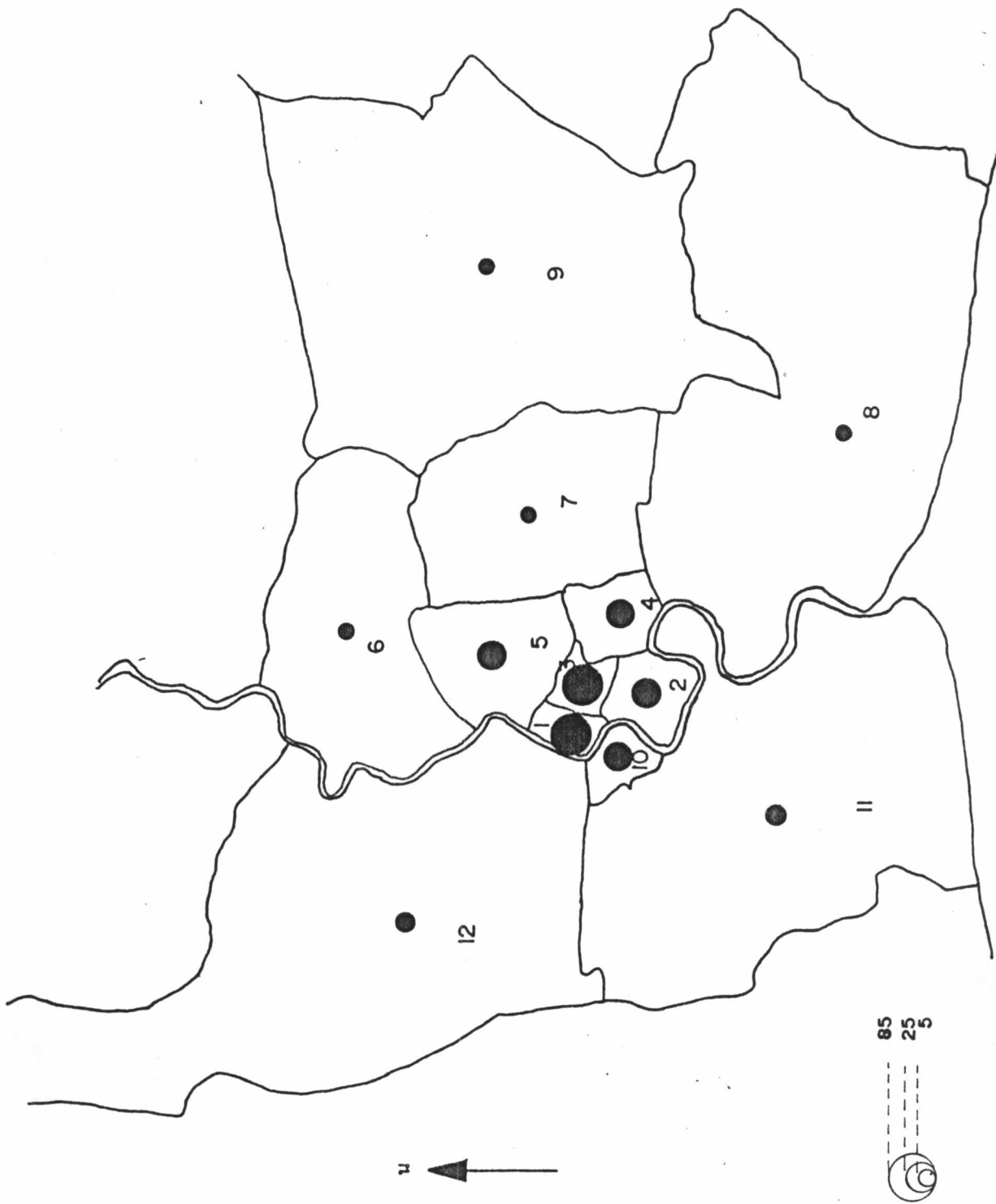
นายเดชา วิบูลย์วัฒนากุล, (24)

(3) โดยการคำนวณในการศึกษาครั้งนี้

แสดงขอบเขตในแต่ละเขตของพื้นที่ศึกษาการจราจร และเขตต่างๆในกรุงเทพมหานคร

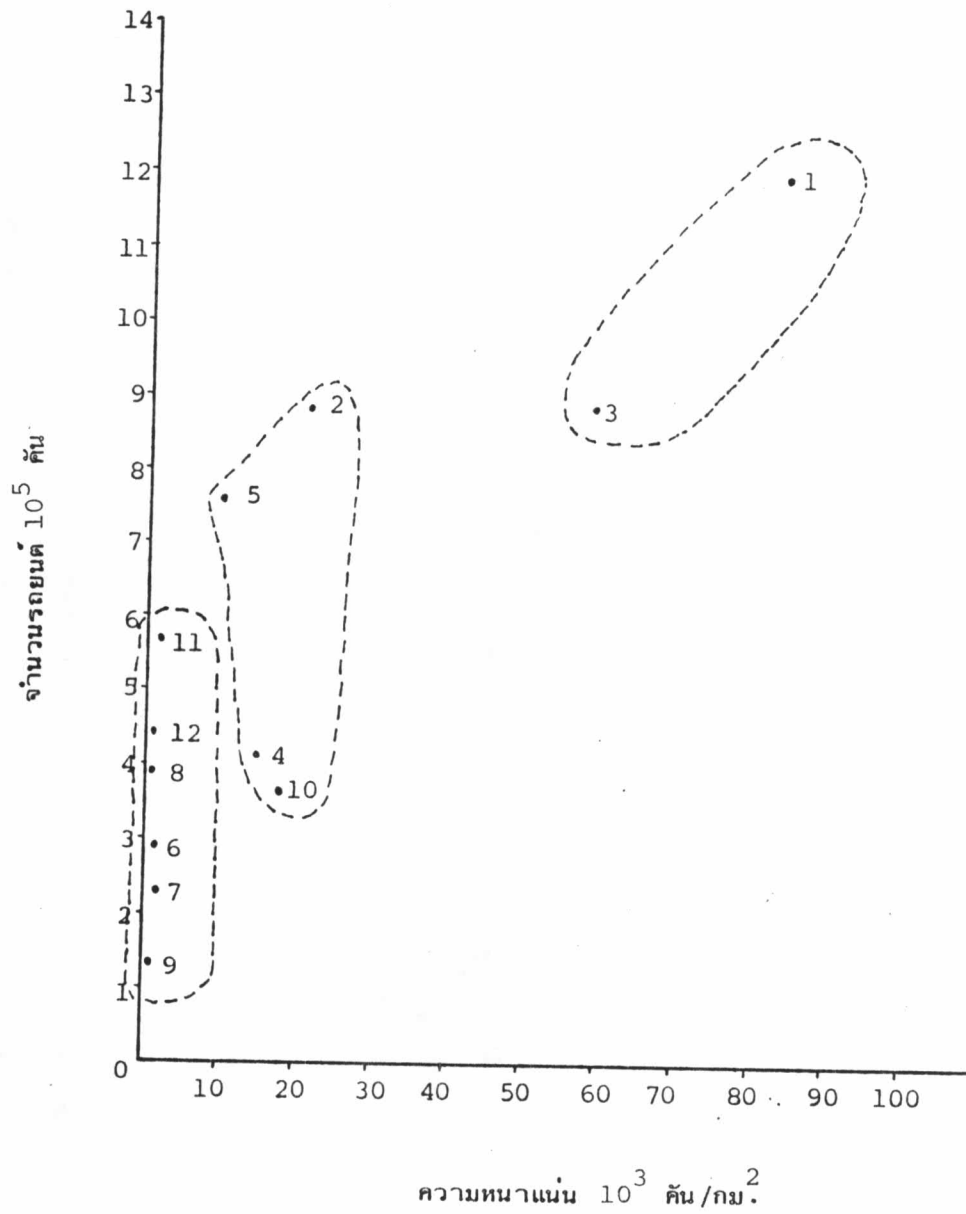

รูปที่ 4-21 แสดงขอบเขตในแต่ละเขตของพื้นที่ศึกษาการจราจร และเขตต่างๆ ในกรุงเทพมหานคร

รูปที่ 4.22 แสดงสัดส่วนความหนาแน่นของรถยนต์ในเขตต่าง ๆ

รูปที่ 4.23 แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง จำนวนกับความหนาแนนของรณนตแต่ละ เขตค่อวัน
ในกรุงเทพมหานคร ปี 2526

คณะวิศวกรรมศาสตร์ จุฬาฯ ซึ่งอยู่ในเขตที่มีความหนาแน่นของรถยนต์มาก (จุด 42) จะเห็นได้ว่าค่าความเข้มข้น O_3 จะเกิดขึ้นสูงสุดที่ระยะห่างจากจุด 42 ประมาณ 13.7 กิโลเมตร รูปที่ 4.15 เมื่อประมาณระยะทางจากความเร็วลม 4.3 กิโลเมตรต่อชั่วโมง ตารางที่ 4.2, 4.3 ใช้เวลาในการพัดพาและทำปฏิกิริยาของ precursors ประมาณ 3 ชั่วโมง จะได้ระยะห่าง 12.9 กิโลเมตร ซึ่งมีค่าใกล้เคียงกับการสำรวจ

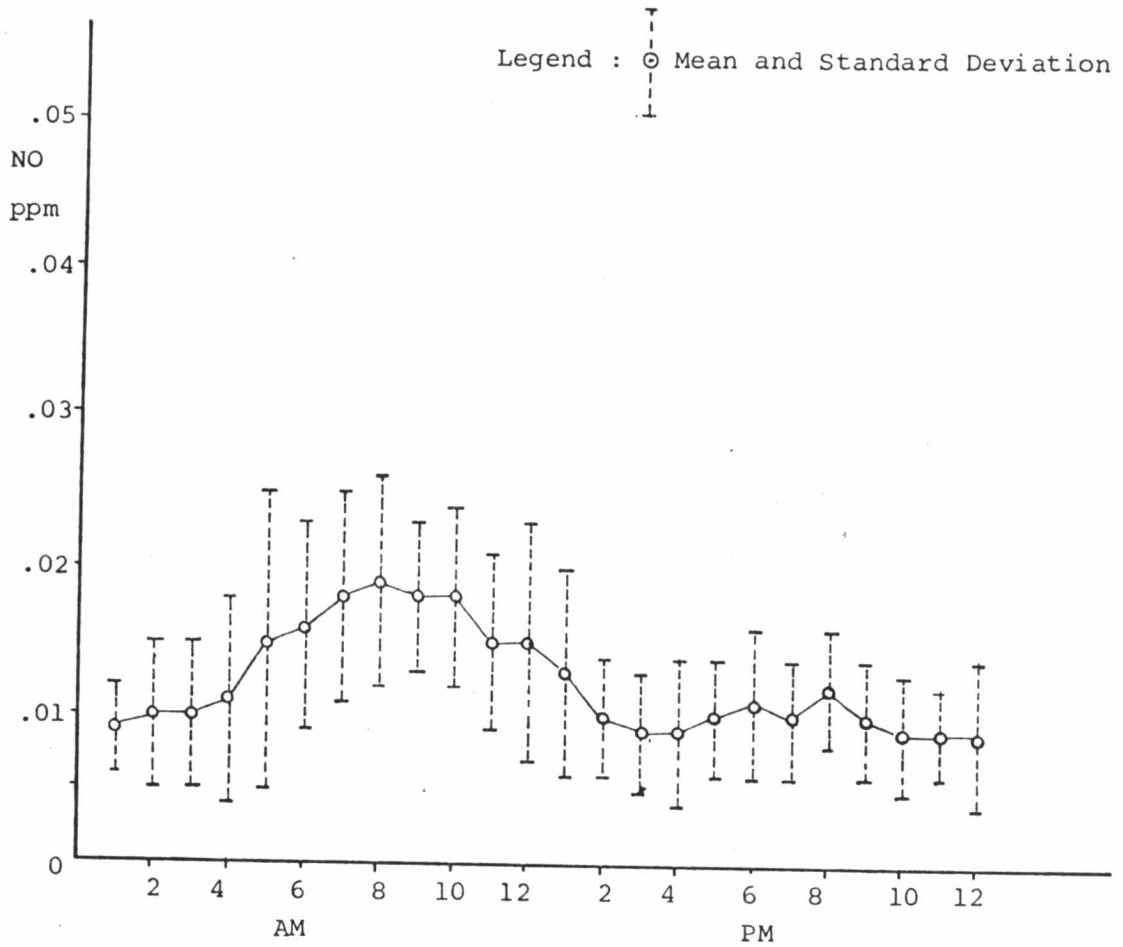
จากการตรวจวัดระดับความเข้มข้น O_3 ทั้งในท้องทดลองและในจุดต่าง ๆ ของกรุงเทพมหานครทำให้ทราบระดับความเข้มข้น O_3 ยังไม่เกินมาตรฐานกำหนด แต่ในบางวันจะมีค่าสูงมาก

4.9 ผลการวิเคราะห์ความเข้มข้น NO , NO_2 ในกรุงเทพมหานคร

จากข้อมูลที่ได้จากการตรวจวัดและรวบรวมโดย สวล. ซึ่งได้ทำการตรวจวัด 2 แห่ง คือ สถานีตรวจวัดอากาศบางนา และ สวล.สามเสน ได้ผลการตรวจวัด ดังรูปที่ 4.24, 4.25, 4.26, 4.27, 4.28 และ 4.29 (ตารางที่ ก.9 - ก.11 ในภาคผนวก ก.) จะเห็นได้ว่าค่าความเข้มข้น NO จะมีค่าสูงในเวลาเช้าและมีค่าต่ำในเวลากลางวันและบ่าย ส่วนในเวลากลางคืน บริเวณสถานีตรวจวัดอากาศบางนา NO จะมีระดับความเข้มข้นสูงขึ้น และจะมีค่าสูงกว่าตรวจวัดที่ สวล. ซึ่งอาจเป็นผลมาจากโรงงานในแถบนั้นก็ได้ ส่วนระดับความเข้มข้น NO_2 จะมีค่าต่ำมากเท่ากับการเกิดของ NO_2 โดยธรรมชาติ จากกราฟจะเห็นได้ว่า ในช่วงเวลากลางวันจะมีค่าต่ำ และจะสูงขึ้นในเวลากลางคืน ระดับความเข้มข้น NO_2 ตรวจวัดที่ สวล. มีค่าเป็นศูนย์

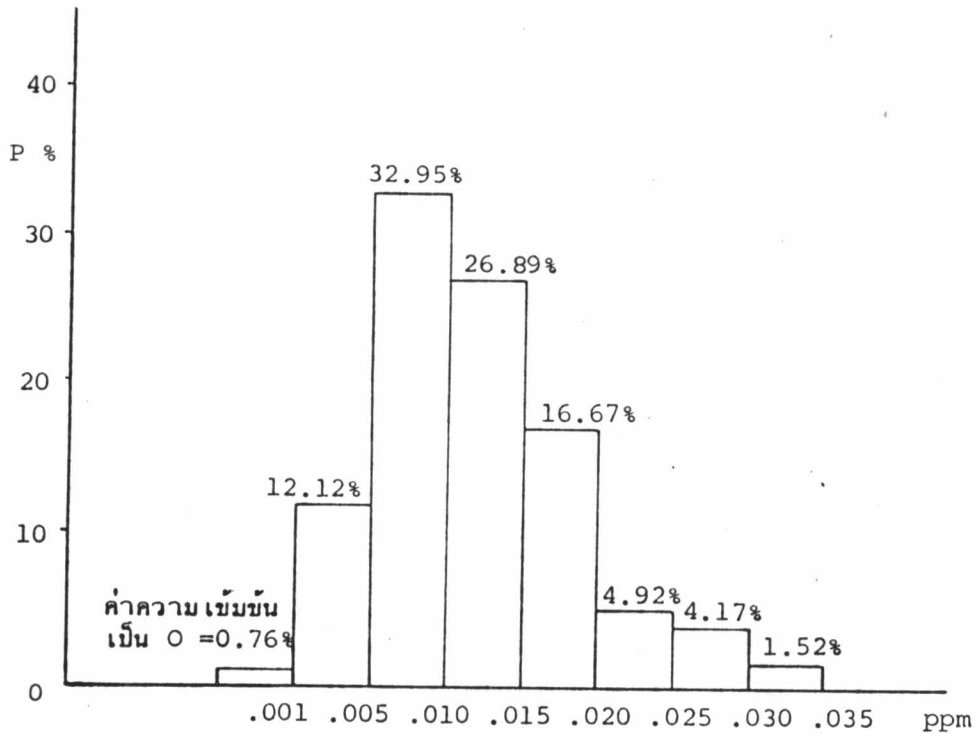
4.10 ความสัมพันธ์ความเข้ม UV , O_3 , $NMHC$, NO และ NO_2 ในกรุงเทพมหานคร

ผลการตรวจวัดที่ผ่านมา ดังรูปที่ 4.1, 4.6, 4.18, 4.24 และ 4.28 เมื่อนำมาเปรียบเทียบกับผลการทดลองใน Smog chamber โดย Groblicki and Nebel (14) จะเห็นได้ว่ามีผลสอดคล้องกัน คือ ในเวลาเช้าความเข้ม UV มีค่าต่ำ บรรยากาศจะสะสม $NMHC$, NO และ NO_2 จนมีระดับความเข้มข้นสูงสุด เพราะมีรถยนต์เป็นจำนวนมาก และจะทำปฏิกิริยาโฟโตเคมีคัลเป็น O_3 และสารอื่น จนมีค่าต่ำสุดในตอนกลางวัน ซึ่งเป็นเวลาที่ความเข้ม UV มีค่าสูงสุด เป็นเหตุให้ O_3 มีระดับความเข้มข้นสูงสุดด้วย (ใช้เวลาในการทำปฏิกิริยา 3 - 5 ชั่วโมง) ในตอนเย็น $NMHC$, NO และ NO_2 จะมีระดับความเข้มข้นสูงขึ้นอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งเป็นเวลาที่ความเข้ม UV และ O_3 ลดต่ำลง ปฏิกิริยาโฟโตเคมีคัลจะลดลง จนไม่เกิดปฏิกิริยาเมื่อความเข้ม UV เป็นศูนย์ จึงทำให้ตรวจวัดระดับความเข้มข้น O_3 ไม่พบในตอนกลางคืน

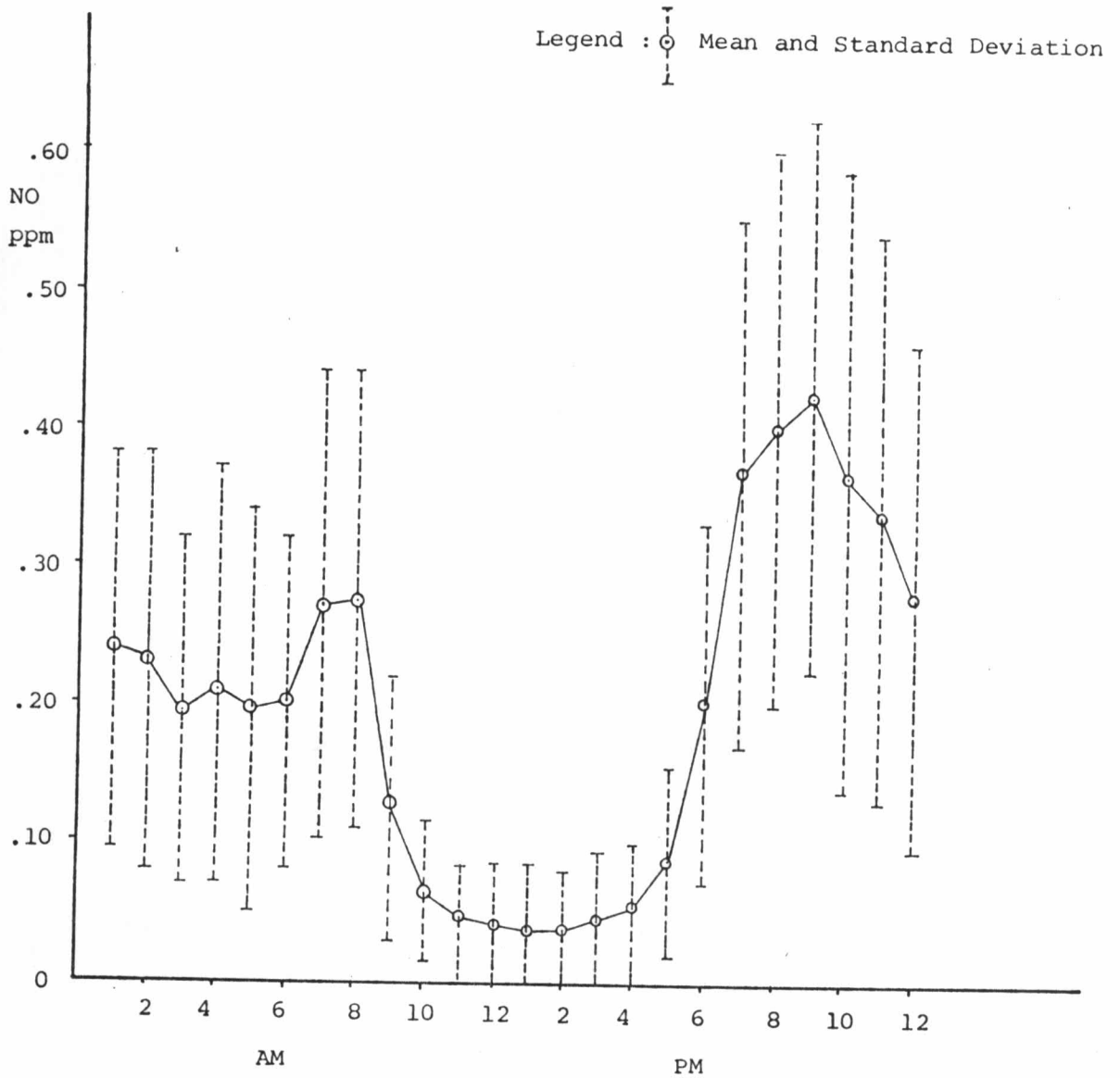
รูปที่ 4.24 แสดงค่าเฉลี่ยความเข้มข้น NO กับเวลา (6 - 16 พ.ค. 28)

ที่มา : ข้อมูลการวัดของ สวล. บริเวณสถานีตรวจวัดอากาศสามเสน

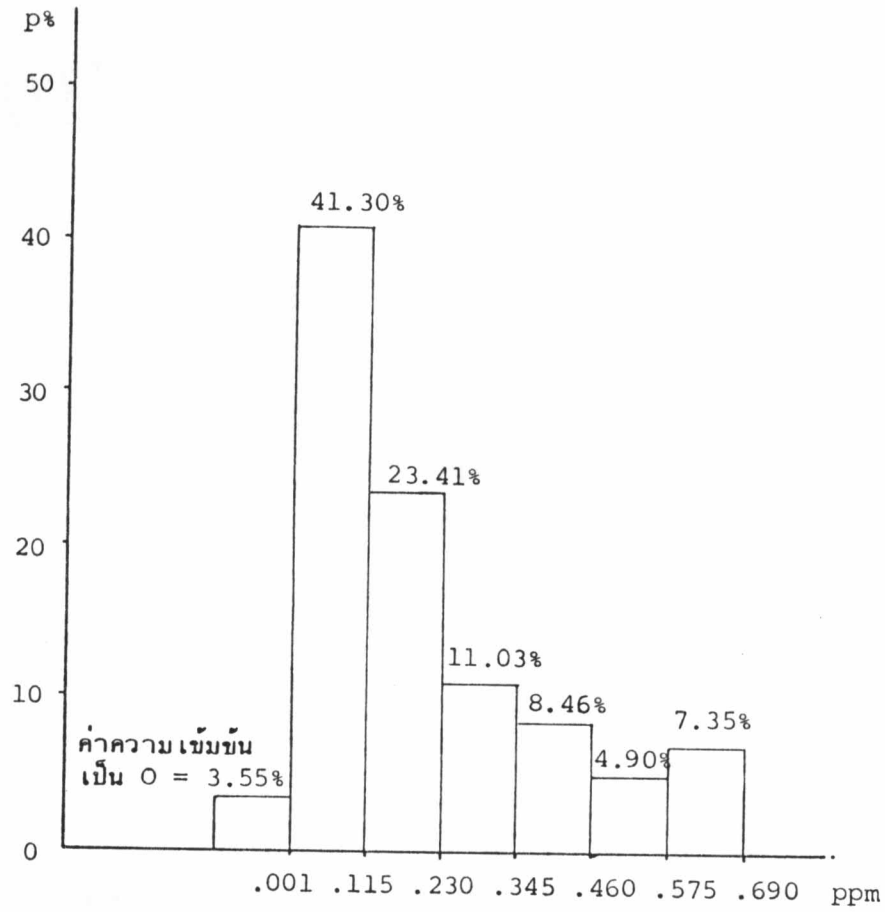
รูปที่ 4.25 แสดง Probability NO (6 พ.ค. - 16 พ.ค.28)

ที่มา : ข้อมูลการวัดของ สวล. บริเวณสถานีตรวจวัดอากาศสามเสน

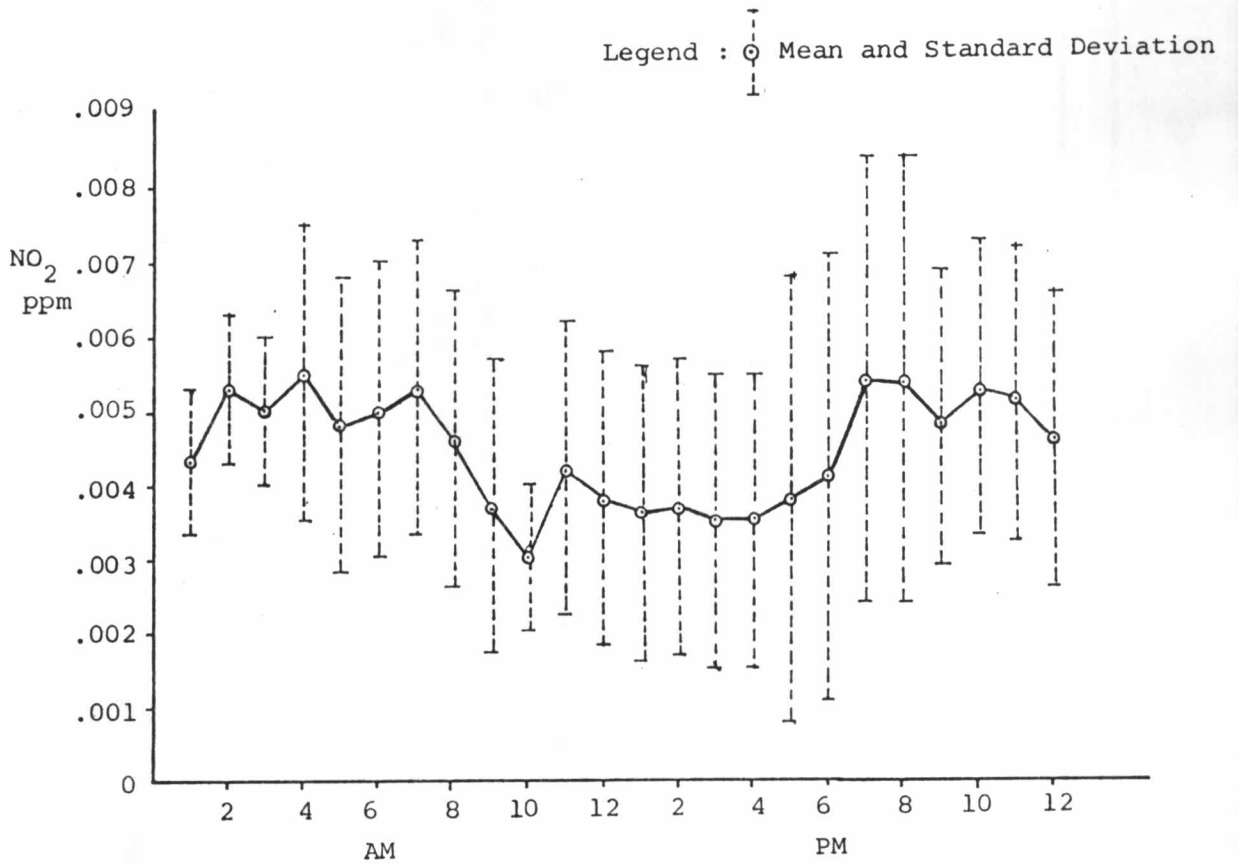
รูปที่ 4.26 แสดงค่า NO เฉลี่ยในหนึ่งชั่วโมงกับเวลา (20 พ.ย.- 25 ธ.ค.27)

ที่มา : ข้อมูลการวัดของ สวล. บริเวณสถานีตรวจวัดอากาศ บางนา

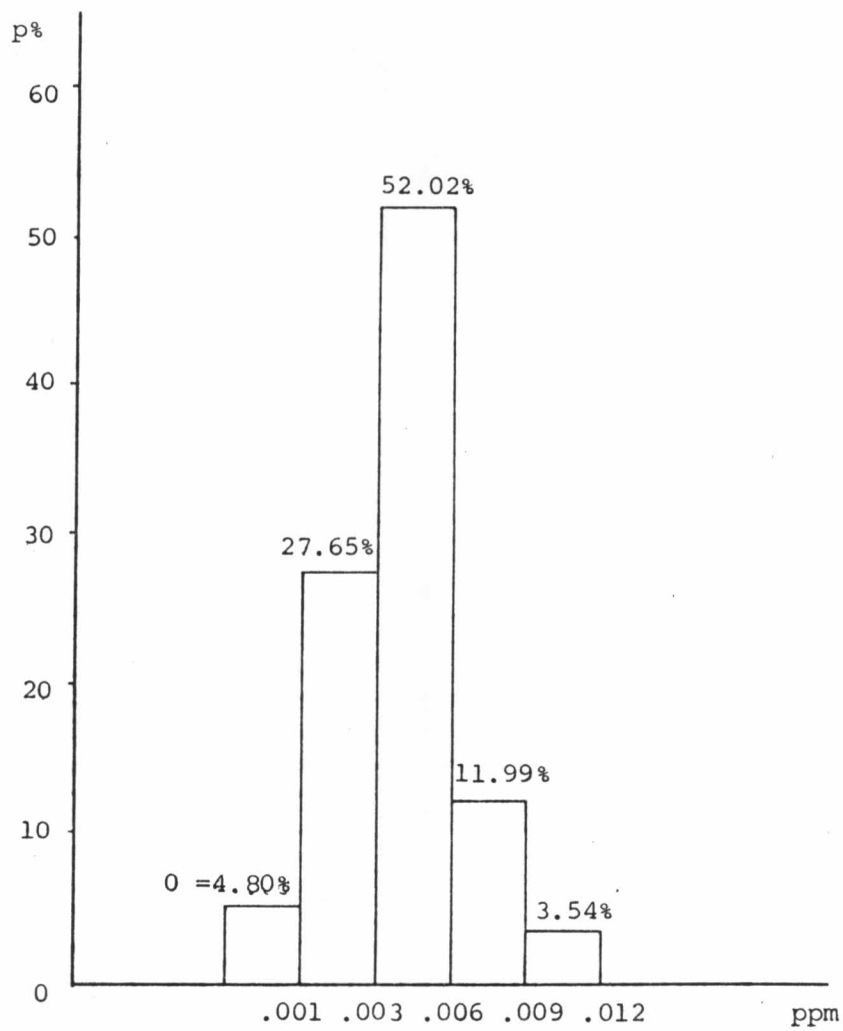
รูปที่ 4.27 แสดง Probability NO (20 พ.ย.- 25 ธ.ค.27)

ที่มา : ข้อมูลการวัดของ สวล. บริเวณสถานีตรวจวัดอากาศ บางนา

รูปที่ 4.28 แสดงค่า NO₂ เฉลี่ยในหนึ่งชั่วโมงกับเวลา (20 พ.ย. - 25 ธ.ค.27)

ที่มา : ข้อมูลการวัดของ สวล. บริเวณสถานีตรวจวัดอากาศ บางนา

รูปที่ 4.29 แสดง Probability NO_2 (20 พ.ย. - 25 ธ.ค. 27)

ที่มา : ข้อมูลการวัดของ สวล. บริเวณสถานีตรวจวัดอากาศ บางนา